



วารสารบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2551 ISSN 1905-9647

Volume 2 No. 1

February – May 2008

เจ้าของ	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ที่ 20 กิโลเมตร 48 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 13180 โทรศัพท์ 02-5291638 โทรสาร 02-5291638 http://grad.vru.ac.th	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ ผลงานวิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์ระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	
คณะที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ทองหล่อ วงษ์อินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์	อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
บรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.มานะ ขาวเมฆ	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
กองบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธี พรรณหาญ อาจารย์ ดร.อรรพรรณ ภัสสรศิริ อาจารย์ ดร.ปิยะวรรณ เลิศพานิช อาจารย์ ดร.สุธาสินี นิลแสง อาจารย์คชินทร์ โทกนุทาภรณ์ ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง รองศาสตราจารย์ ดร.สุรงค์ เมรานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริกานต์ ฝาสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิเชก จันท์เอี่ยม อาจารย์ ดร.อุษา คงทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ์ ชีรสรณ์ อาจารย์ ดร.สุเทพ บุญซ้อน รองศาสตราจารย์ประสาน ยิ้มอ่อน นายแพทย์บรรพต ตันธีรวงศ์ นางสาวกรรณิกา สร้อยสำโรง นางจิราพร ธีญญาหาร นางคะนิงนารถ แดงอ่อน	รองคณบดีฝ่ายบริหาร รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาบัณฑิต ประธานสาขาวิชาการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการ ผู้ช่วยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนาบัณฑิต ประธานสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประธานสาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ประธานสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ประธานสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ประธานสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ประธานสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการเกษตร ผู้อำนวยการหลักสูตรการจัดการความขัดแย้ง แบบบูรณาการ เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
กำหนดเผยแพร่	ปีละ 3 ฉบับ (วารสารราย 4 เดือน) จำนวน 200 เล่ม	
พิมพ์ที่	บริษัท แอดวานซ์ วิชั่น เซอร์วิส จำกัด 77/102 ซอยพฤกชาติ 10/1 ถนนรามคำแหง 114 สะพานสูง กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 02-372-0807-9 โทรสาร 02-3720807	

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้เขียนบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ และเผยแพร่ผลงานของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

เนื้อหาสาระในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับนักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.มานะ ขาวเมฆ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บรรณาธิการ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ในวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2551 ได้มีการตรวจสอบ ชั้นแรกด้วยกองบรรณาธิการ และจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละสาขาวิชาได้ร่วมกลั่นกรอง (Peer review) ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์สมบัติ พันธวิศิษฎ์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุท ลวดทรง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
3. ดร.ผลาดร สุวรรณโพธิ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ดร.ไพบุลย์ วิริยะวัฒนะ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สารบัญ

	หน้า
บรรณาธิการ.....	ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	ข
สารบัญ.....	ก
การศึกษาประสิทธิภาพเซลล์โลสฟอสเฟตจากฟางข้าวและขานอ้อยเพื่อใช้ดูดซับตะกั่วและแคดเมียมในน้ำเสีย จิตตรา ดอกบัว ผศ.ดร.ศิริกานต์ ผาสุข และ รศ.ดร.ขงยุทธ ตัณฑุลเวสส	1
การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พรทิพย์ จัปจิตต์ ผศ.ดร.ภิเชก จันท์เอี่ยม และ ผศ.ดร. อรสา โกศลานันท์กุล.....	9
ศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สมหมาย สมมิตร ผศ.ดร.สุวรรณ โชติสุกานต์ และ ผศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล.....	23
การพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหาร โดยใช้เอนไซม์ไนเตรรีดักเทสที่สกัดได้จาก ใบข้าวโพด สุริยา สืบตระกูล ผศ.ดร.ศิริกานต์ ผาสุข และ ผศ. ดร.ชาตรี เกิดธรรม.....	35
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี จาริณี เสาวคนธ์ ผศ.ดร. ภิเชก จันท์เอี่ยม และ ผศ.ดร. ชนะ เกษโกศล	49
การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วน ตำบล ที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด สระแก้ว ทวี เขตชัยม์ ผศ.ดร.สุวรรณ โชติสุกานต์ และ ผศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล.....	61
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปรีชา กระจ่างโพธิ์ ผศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล และ ผศ.ดร.พุลศรี น้อยวงศ์.....	73
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี สมศักดิ์ แก้วเฉลิม ผศ.ดร. ชนะ เกษโกศล และ ผศ.ดร. ภิเชก จันท์เอี่ยม	85
การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ธีรโชติ เจริญยิ่ง ผศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล และ ผศ.ดร.สุวรรณ โชติสุกานต์.....	95

การศึกษาประสิทธิภาพเซลลูโลสฟอสเฟตจากฟางข้าวและชานอ้อยเพื่อใช้ดูดซับ
ตะกั่วและแคดเมียมในน้ำเสีย

EFFICIENCY OF CELLULOSE PHOSPHATE FROM STRAW AND BAGASSE FOR ADSORPTION
LEAD AND CADMIUM IN WASTE WATER

¹⁾จิตตรา ดอกบัว ²⁾ ผศ.ดร.ศิริกานต์ ผาสุก ³⁾ รศ.ดร.ยงยุทธ ตัณฑุลเวสส
¹⁾Jittra Dokbua ²⁾ Asst.Dr.Sirikarn Phasuk ³⁾ Assoc.Prof.Dr.Yongyuth Tundulawessa

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาสภาวะที่เหมาะสมที่สุดในการเพิ่มปริมาณฟอสฟอรัส
ในฟางข้าวและชานอ้อยที่ผ่านปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชัน เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเซลลูโลส
ฟอสเฟตที่เตรียมได้จากฟางข้าวและชานอ้อยในการดูดซับโลหะหนัก และเพื่อจัดการอบรมเชิง
ปฏิบัติการให้ความรู้แก่นักศึกษาในเรื่อง การบำบัดโลหะหนักในน้ำเสียด้วยเซลลูโลสฟอสเฟต

ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณฟอสเฟตในฟางข้าวและชานอ้อยเพิ่มขึ้นตามอุณหภูมิและเวลาที่
เพิ่มขึ้นในการทำปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชัน และเมื่อทำการทดสอบประสิทธิภาพการดูดซับตะกั่ว
และแคดเมียมในน้ำเสียที่เตรียมขึ้นในห้องปฏิบัติการและน้ำเสียจากโรงงาน พบว่าเซลลูโลส
ฟอสเฟตจากฟางข้าวและชานอ้อยมีความสามารถในการดูดซับ ตะกั่วได้ดีกว่าแคดเมียม และ
เซลลูโลสฟอสเฟตจากฟางข้าวมีความสามารถในการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมได้ดีกว่าเซลลูโลส
ฟอสเฟตจากชานอ้อย ผลการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่า คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบวัดความรู้
ก่อนและหลังการอบรม ของผู้เข้ารับการอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05 แสดงว่าการอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการบำบัดโลหะหนักในน้ำเสียเพิ่มขึ้น และ
มีความพึงพอใจในการอบรมอยู่ในระดับมาก และทักษะพฤติกรรมกรรมการทดลองอยู่ในระดับมาก

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตร ระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2), 3)} อาจารย์ประจำหลักสูตร ระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the optimum condition for increasing the amount of phosphate from the phosphorylation of straw and bagasse, to study the heavy metal absorption efficiency of cellulose phosphate obtained from straw and bagasse and to provide the knowledge and train students in the heavy metal treatment from waste water by using cellulose phosphate.

From the phosphorylation the results show that the amount of phosphate in straw and bagasse increase with temperature and time. When tested the absorption efficiency with the prepared waste water and the waste water from industry contaminated with lead and cadmium, we found that the cellulose phosphate obtained from both straw and bagasse can absorb lead better than cadmium. In addition, cellulose phosphate obtained from straw shows higher absorption efficiency than cellulose phosphate obtained from bagasse. From the training, the average scores from the test before and after training are significantly different at 0.05 levels. It means the trainees earn the knowledge in the heavy metal waste water treatment and they highly satisfy this training.

ความสำคัญของปัญหา

ส่วนประกอบในน้ำเสียที่จำเป็นต้องจัดการควบคุมอย่างเข้มงวดประเภทหนึ่งได้แก่ สารประกอบของโลหะหนักเช่น แคดเมียม ปรอท โครเมียม และโลหะหนักอื่นๆ นั้น หากปล่อยลงแหล่งน้ำจะเกิดการสะสมในสิ่งมีชีวิตในน้ำ ทั้งพืชและสัตว์น้ำที่มนุษย์ใช้บริโภค ซึ่งเมื่อมนุษย์บริโภคปลาที่มีโลหะหนักอยู่ โลหะหนักก็จะถูกสะสมในตัวมนุษย์แทน ก่อให้เกิดโรคต่างๆ การกำจัดโลหะหนักในน้ำเสีย ปัจจุบันมีวิธีการแยกโลหะหนักออกจากน้ำเสียหลายวิธี เช่น การตกตะกอนทางเคมี กระบวนการออสโมซิสแบบผันกลับ กระบวนการทางไฟฟ้าเคมี การทำให้ลอยตัว เป็นต้น(วรรณภา นิติมงคลชัย, 2546.) ซึ่งวิธีการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญในการควบคุมระบบ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีและเครื่องมือที่มีราคาแพง

การกำจัดโลหะหนักในน้ำเสีย มีวิธีหนึ่งที่ทำได้ไม่ยุ่งยากมากนักก็คือ การใช้วิธีการแลกเปลี่ยนไอออน(Ion exchange) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้กำจัดโลหะหนักในน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ สารเรซินแลกเปลี่ยนไอออนสามารถเตรียมได้โดยการนำโพลีเมอร์ เช่น โพลีสไตรีน มาทำการเติมหมู่กรดซัลโฟนิก กรดคาร์บอกซิลิก ก็จะทำให้ได้สารเรซินที่มีคุณสมบัติในการแลกเปลี่ยนแคตไอออนออกมา แต่สารแลกเปลี่ยนไอออนเหล่านี้ โดยส่วนใหญ่จะใช้ในงานวิเคราะห์หรือการทำน้ำให้บริสุทธิ์ ซึ่งทำให้ต้องใช้วัสดุดิบที่มีความบริสุทธิ์สูงในการเตรียม ทำให้มีราคาสูงเกินกว่าจะเอามาใช้กำจัดโลหะหนักได้ ฟางข้าวและชานอ้อย ซึ่งเป็นแหล่งเซลลูโลสตามธรรมชาติ สามารถนำมา

เปลี่ยนแปลงเป็นเซลล์โลสฟอสเฟต โดยการทำปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชัน เพื่อเพิ่มเติมหมู่ฟอสฟอรัสให้มากขึ้นและเป็นการเพิ่มความสามารถในการดูดซับไอออน

คำสำคัญ

ฟางข้าว ชานอ้อย เซลล์โลสฟอสเฟต ปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชัน การดูดซับตะกั่วและแคดเมียม

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ฟางข้าวและชานอ้อยที่นำมาทำปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันในสภาวะที่เหมาะสม จะมีประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมได้ดีมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะที่เหมาะสมที่สุดในการเพิ่มปริมาณฟอสฟอรัสในฟางข้าวและชานอ้อยที่ผ่านปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชัน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมได้จากฟางข้าวและชานอ้อยในการดูดซับโลหะหนัก
3. เพื่อจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่นักศึกษาในเรื่อง การบำบัดโลหะหนักในน้ำเสียด้วยเซลล์โลสฟอสเฟต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาคุณสมบัติของเซลล์โลส ศึกษาวิธีการบำบัดน้ำเสีย ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการนำเซลล์โลสมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ
2. ขั้นตอนนี้เป็น การวางแผนการทดลอง โดยศึกษาวิธีการเตรียมเซลล์โลสจากฟางข้าวและชานอ้อยเพื่อให้ได้เซลล์โลสที่มีสิ่งปนเปื้อนน้อย ศึกษาวิธีการสังเคราะห์เซลล์โลสฟอสเฟตด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการทดลอง
3. ทำการทดลองเตรียมเซลล์โลสจากฟางข้าวและชานอ้อย เพื่อให้ได้เซลล์โลสที่มีสิ่งปนเปื้อนน้อย ทำการสังเคราะห์เซลล์โลสฟอสเฟตที่สภาวะต่างๆ ได้เซลล์โลสฟอสเฟตสำหรับนำไปทดสอบประสิทธิภาพการดูดซับตะกั่วและแคดเมียม
4. การทดสอบประสิทธิภาพการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมของเซลล์โลสฟอสเฟตที่สังเคราะห์ได้ โดยทดสอบกับน้ำเสียที่เตรียมขึ้นในห้องปฏิบัติการและน้ำเสียจากโรงงาน
5. การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้นักศึกษา จำนวน 30 คน เรื่องการบำบัดโลหะหนักในน้ำเสียด้วยเซลล์โลสฟอสเฟต การจัดกิจกรรมมีการบรรยาย การอภิปรายซักถามความเข้าใจ

ระหว่างการอภิปราย การสังเกตการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ ทักษะพฤติกรรม การทดลอง และความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรม

6. ประเมินผลการอบรมโดยการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการอบรม สำรวจความพึงพอใจในการอบรม และประเมินทักษะพฤติกรรม การทดลอง

ผลการวิจัย

1. การทดลองหาปริมาณฟอสเฟตที่เพิ่มขึ้นในฟางข้าว ที่ผ่านการทำปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส เวลาในการทำปฏิกิริยา 60, 90 และ 120 นาที พบว่ามีปริมาณฟอสเฟตร้อยละ 1.52, 1.72 และ 1.85 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่ามีปริมาณฟอสเฟตร้อยละ 2.42, 2.62 และ 3.27 ตามลำดับ ปริมาณฟอสเฟตที่เพิ่มขึ้นในขานอ้อย ที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส พบว่ามีปริมาณฟอสเฟตร้อยละ 1.45, 1.53 และ 1.71 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่ามีปริมาณฟอสเฟตร้อยละ 1.93, 2.11 และ 3.16 ตามลำดับ

2. การทดสอบหาประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วในน้ำเสีย ที่เตรียมขึ้นในห้องปฏิบัติการของเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมจากฟางข้าว โดยเตรียมจากปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส เวลาในการทำปฏิกิริยา 60, 90 และ 120 นาที พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 90.40, 91.80 และ 92 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 90.80, 91.80 และ 94 ตามลำดับ ประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วของเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมจากขานอ้อย ที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 87.60, 88.00 และ 91.40 ตามลำดับที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 88.20, 90.20 และ 92 ตามลำดับ

3. การทดสอบหาประสิทธิภาพในการดูดซับแคดเมียมในน้ำเสีย ที่เตรียมขึ้นในห้องปฏิบัติการของเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมจากฟางข้าว โดยเตรียมจากปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส เวลาในการทำปฏิกิริยา 60, 90 และ 120 นาที พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 75.60, 81.60 และ 86.40 ตามลำดับที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 86.60, 87 และ 88.40 ตามลำดับ ประสิทธิภาพในการดูดซับแคดเมียมของเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมจากขานอ้อย ที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 71.40, 74 และ 77.60 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 83.80, 84 และ 85.60 ตามลำดับ

4. การทดสอบหาประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วในน้ำเสียจากโรงงาน ของเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมจากฟางข้าว โดยเตรียมจากปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส เวลาในการทำปฏิกิริยา 60, 90 และ 120 นาที พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 54.72, 46.23

และ 47.17 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 58.49, 50.94 และ 50.94 ตามลำดับ ประสิทธิภาพของเซลลูโลสฟอสเฟตที่เตรียมจากชานอ้อย ที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 35.85, 33.96 และ 39.62 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับตะกั่วได้ร้อยละ 33.02, 26.43 และ 16.93 ตามลำดับ

5. การทดสอบหาประสิทธิภาพในการดูดซับแคดเมียมในน้ำเสียจากโรงงาน ที่เตรียมขึ้นในห้องปฏิบัติการของเซลลูโลสฟอสเฟตที่เตรียมจากฟางข้าว โดยเตรียมจากปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส เวลาในการทำปฏิกิริยา 60, 90 และ 120 นาที พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 68.95, 63.93 และ 78.08 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 77.63, 69.86 และ 73.97 ตามลำดับ ประสิทธิภาพของเซลลูโลสฟอสเฟตที่เตรียมจากชานอ้อย ที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 61.19, 68.95 และ 65.75 ตามลำดับ ที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส พบว่า สามารถดูดซับแคดเมียมได้ร้อยละ 70.78, 68.95 และ 67.12 ตามลำดับ

6. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่นักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผลการอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมความรู้เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้เข้าอบรมมีทักษะพฤติกรรมกรรมการทดลอง อยู่ในระดับมาก และผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การสังเคราะห์สารด้วยวิธีฟอสฟอไรเลชัน โดยการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิในการทำปฏิกิริยา โดยทำปฏิกิริยาที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียส และ 150 องศาเซลเซียส จากการทดลองพบว่า ที่อุณหภูมิ 130 องศาเซลเซียสมีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฟอสเฟตในตัวอย่างฟางข้าวสูงที่สุดคือร้อยละ 1.85 และในชานอ้อยร้อยละ 1.71 ส่วนที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฟอสเฟตในฟางข้าวสูงที่สุดคือร้อยละ 3.27 และในชานอ้อยร้อยละ 3.16 แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มอุณหภูมิในการทำปฏิกิริยาจะทำให้ปริมาณฟอสเฟตในฟางข้าวและชานอ้อยเพิ่มมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาโอโต และคณะ (Naoto S. et al.; 1991) ที่ทำปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันในजूเลื่อยไม้ แต่ในสภาวะการทดลองนี้ไม่สามารถเพิ่มอุณหภูมิได้สูงเกินกว่า 150 องศาเซลเซียส เพราะเมื่อเพิ่มอุณหภูมิมากกว่า 150 องศาเซลเซียส ฟางข้าวและชานอ้อยจะไหม้เป็นสีดำ และเมื่อนำตัวอย่างที่ไหม้ไปทดสอบหาค่าปริมาณฟอสเฟตในตัวอย่าง จะไม่พบว่ามีค่าปริมาณฟอสเฟต

2. การสังเคราะห์สารด้วยวิธีฟอสฟอไรเลชัน โดยการเปลี่ยนแปลงเวลาในการทำปฏิกิริยาทำการทดลองที่ 3 เวลา คือ 60, 90, และ 120 นาที จากการทดลองพบว่าที่เวลา 120 นาที เป็นเวลาที่มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฟอสเฟตสูงที่สุด ในตัวอย่างฟางข้าวและขานอ้อย แสดงว่าการเพิ่มเวลาในการทำปฏิกิริยาให้มากขึ้นก็ทำให้ปริมาณฟอสเฟตในเซลล์โลสเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกับการเพิ่มอุณหภูมิ

3. เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดูดซับของโลหะหนักทั้งสองชนิด พบว่าเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมได้จากฟางข้าวและขานอ้อยมีความสามารถในการดูดซับตะกั่วได้ดีกว่าแคดเมียม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างไอออนกับการเลือกจับไอออนของเรซิน ไอออนที่มีประจุเท่ากัน ไอออนที่มีน้ำหนักอะตอมสูงกว่าจะสามารถแลกเปลี่ยนไอออนกับเรซินได้ดีกว่า ไอออนที่มีน้ำหนักต่ำกว่า

4. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมในน้ำเสียที่เตรียมขึ้นในห้องปฏิบัติการและตัวอย่างน้ำเสียจากโรงงาน พบว่าประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมในน้ำเสียจากโรงงานของเซลล์โลสฟอสเฟต ที่เตรียมจากฟางข้าวและขานอ้อยมีประสิทธิภาพการดูดซับลดลง เพราะในตัวอย่างน้ำเสียจากโรงงานมีปริมาณโลหะหนักปนเปื้อนหลายชนิด

5. จากการทดสอบประสิทธิภาพการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมในน้ำเสียทั้งสองแบบ คือน้ำเสียจากห้องปฏิบัติการและน้ำเสียจากโรงงาน พบว่าเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมจากฟางข้าวมีประสิทธิภาพในการดูดซับตะกั่วและแคดเมียมได้ดีกว่าเซลล์โลสฟอสเฟตที่เตรียมได้จากขานอ้อย เนื่องจากเซลล์โลสในฟางข้าวเมื่อทำปฏิกิริยาฟอสฟอไรเลชันแล้ว สามารถเปลี่ยนเป็นเซลล์โลสฟอสเฟตได้ดีกว่าขานอ้อย

6. การจัดการอบรม ให้แก่นักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้เข้าอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้เข้าอบรมมีทักษะ พฤติกรรมการทดลองอยู่ในระดับมาก และผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก กับการได้เข้าอบรมในครั้งนี้ เพราะว่าการอบรมในครั้งนี้เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงได้รับความรู้ และเกิดทักษะในการปฏิบัติจริง ซึ่งผู้เข้าอบรมจะได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับ ไปใช้ประโยชน์ในการเรียน การทำงานในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. จากการทดลองสังเคราะห์เซลลูโลสฟอสเฟตจากฟางข้าวและชานอ้อยแล้ว ทำให้มีคุณสมบัติการดูดซับดีขึ้น ดังนั้น เราอาจจะนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรชนิดอื่นๆ มาเปลี่ยนเป็นเซลลูโลสฟอสเฟตได้โดยกระบวนการเดียวกัน
2. ในการสังเคราะห์สาร เพื่อเป็นการลดเวลาในการให้ความร้อนแก่ปฏิกิริยา อาจจะเปลี่ยนวิธีการในการให้ความร้อน ด้วยวิธีการใช้คลื่นไมโครเวฟเข้ามาช่วยในการทำปฏิกิริยาเพื่อลดเวลา อาจจะทำได้สารเซลลูโลสที่มีประสิทธิภาพดีขึ้น
3. การทดสอบการดูดซับโลหะหนัก เซลลูโลสฟอสเฟตสามารถดูดซับโลหะหนักได้ดี แต่ในการดูดซับได้มีทดสอบที่ช่วง pH เดียวคือที่ pH 5 ดังนั้นหากมีการเปลี่ยนแปลง pH หลายๆ ช่วง อาจจะทำให้พบว่าเซลลูโลสฟอสเฟตที่ได้ดูดซับโลหะหนักได้ดีที่สุดที่ช่วง pH ไດ
4. การทดสอบการดูดซับโลหะหนักทดสอบโลหะหนักเพียง 2 ชนิดเท่านั้นคือ ตะกั่ว และแคดเมียม ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าสารที่สังเคราะห์ได้น่าจะสามารถนำไปดูดซับโลหะหนักชนิดอื่นได้เหมือนกัน

บรรณานุกรม

- วรรณภา นิติมงคลชัย. 2546. การลดปริมาณโลหะหนักในน้ำเสียโรงงานชุบโครเมียมด้วย
เรซินชานอ้อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนามัย
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Naoto S., Masakazu A.1991. Adsorption of heavy metal ions by Phosphorylated woods.
J. Hokkaido For. Prod. Res. Inst. vol.5 pp. 15-18.

การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี

Operational Conditions of Buddhist Oriented Schools under

The Office of Pathumthani Educational Service Area

¹⁾ พรทิพย์ จับจิตต์ ²⁾ ผศ.ดร.ภิเชก จันทร์เอี่ยม ³⁾ ผศ.ดร. อรสา โกศลานันทกุล

¹⁾ Pornthip Jubjit ²⁾ Asst. Prof. Dr. Pisake Jun-eam ³⁾ Asst. Prof. Dr. Orasa Kosalanantakul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ตามเขตพื้นที่การศึกษาและตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2549 ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 114 คน และครูผู้สอน จำนวน 220 คน รวมทั้งสิ้น 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที แบบอิสระต่อกัน (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดคือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต และด้านที่มีระดับการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านกายภาพ

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2), 3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2. การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดคือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านกิจกรรม พื้นฐานวิถีชีวิต และด้านที่มีระดับการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านกายภาพ

3. การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต และด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดคือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต และด้านที่มีระดับการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการ

4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีการดำเนินงานทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านกายภาพและด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study operational conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area, and to compare operational conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area according to The Office of Pathumthani Educational Service Area and position.

The samples were 114 administrators and 220 teachers. Data were collected by questionnaire that the reliability was .98 and analyzed by using statistical program to find percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test (independent). Results were as follows:

1. Operational conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area was at high level as a whole. The most operational conditions of Buddhist oriented Schools is environment and interaction side. The second operational conditions of Buddhist

oriented Schools is foundation of life side. The least operational conditions of Buddhist oriented Schools is physical side.

2. Operational conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area 1 was at high level as a whole. The most operational conditions of Buddhist oriented Schools is environment and interaction side. The second operational conditions of Buddhist oriented Schools is foundation of life side. The least operational conditions of Buddhist oriented Schools is physical side.

3. Operational conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area 2 was at moderate level in physical side, educational side and administration side but it was at high level for foundation of life side and environment and interaction side. The most operational conditions of Buddhist oriented Schools is environment and interaction side. The second operational conditions of Buddhist oriented Schools is foundation of life side. The least operational conditions of Buddhist oriented Schools is administration side.

4. Comparison operation conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area 1 and 2 was significant difference at .05 as a whole.

5. Comparison opinion of administrators and teachers about operation conditions of Buddhist oriented Schools Under The Office of Pathumthani Educational Service Area was not significant difference at .05 but it was significant difference at .05 in physical side and foundation of life side.

ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการปฏิรูปการเมือง อันเกิดจากปัญหาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม วิถีประชาธิปไตย ความแตกแยก ซึ่งนำไปสู่การขาดความสามัคคีและความสมานฉันท์ ดังนั้น การเสริมสร้างคุณธรรม ความตระหนักสำนึกในค่านิยมและวิถีประชาธิปไตย ความสมานฉันท์ และสันติวิธี เพื่อนำมาซึ่งสันติสุข จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาไทย ในปี พ.ศ. 2550 โดยเน้นนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้” ในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งสร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ และเชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา และสถาบันทางการศึกษาที่เรียกว่า บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (2541ก : 12 - 13) กล่าวไว้ว่า การศึกษาไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถช่วยพัฒนาให้เด็กมีความประพฤติที่ดีงามและมีวินัยในตนเองได้ อีกทั้งหลังจากที่เด็กสำเร็จ

การศึกษาแล้วก็ไม่สามารถเป็นพลเมืองที่มีค่านิยม และคุณสมบัติที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญได้ เพราะการศึกษาที่ผ่านมาสอนองแนวคิดของการเอาชนะธรรมชาติ จนกระทั่งเข้าสู่ยุคปัจจุบันที่มนุษย์เริ่มรู้ว่าไม่ถูกต้อง จึงเกิดแนวคิดของการศึกษาที่ยั่งยืน นั่นคือ การศึกษาที่ถูกต้อง สอดคล้องกับความเป็นจริงของธรรมชาติ โดยใช้หลักการพัฒนาความสามารถพิเศษของมนุษย์ที่จะมาช่วยปรับระบบความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในโลกทั้งหมดนี้ ให้เป็นไปในทางประสานเกื้อกูลแก่กันและกัน เป็นสุข ไร้การเบียดเบียน หรืออย่างน้อย เบียดเบียนกันน้อยลง (พระธรรมปิฎก, 2541ข : 47) ยิ่งกว่านั้น รัชกาล ปฐมทศพร (2547 : 20 – 21) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ ไม่เพียงแยกการเรียนรู้ออกจากชีวิต แยกโรงเรียนออกจากบ้าน ครอบครัว วัด และสังคมโดยรอบ แต่ยังละเลยการพัฒนาด้านจิตใจ กลับมุ่งเน้นที่วิชาการ ความฉลาดทางสติปัญญา และการเอาชนะทางการเรียน กระทั่งผลเสียตามมานับไม่ถ้วน จนก่อเกิดคำถามถึงการจัดการศึกษาเรียนรู้ของไทยในอดีต ซึ่งหนึ่งในคำตอบนั้นคือ โรงเรียนวิถิพุทธ สถานศึกษาที่นำการเรียนรู้ของสังคมไทยในอดีต และใจความสำคัญของวิชาศีลธรรม และหน้าที่พลเมืองกลับมาไว้ในโรงเรียนอีกครั้ง

นอกจากนี้ เครือข่ายภาคราชการและภาคประชาคม 84 องค์กร ได้มีการรวมตัวกันจัดการประชุม เพื่อหาแนวทางในการปลูกจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชน ในการ แก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ดังนั้น กลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ก็คือ การศึกษา จึงมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้หลักการเชื่อมโยงกับ 3 ส่วน คือ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กล่าวคือ บ้าน ต้องให้ความร่วมมือในเรื่องจัดการศึกษา วัด มีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาจิตใจเด็กให้มีความรู้และคุณธรรม ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยไม่เบียดเบียนคนอื่น และโรงเรียน มีหน้าที่จัดการศึกษาและจัดทำดัชนีชี้วัดความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งโครงการหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พยายามทำเพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดี แล้วถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง นั่นคือ โครงการโรงเรียนวิถิพุทธ (รตจณา เถาว์พันธ์, 2548 : 31 - 33) ซึ่งจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการตั้งแต่วันแรกที่เปิดโครงการจนถึงปี พ.ศ. 2549 มีทั้งหมด 19,933 โรงเรียน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2550)

โรงเรียนวิถิพุทธเป็นหนึ่งในโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่จะช่วยผลักดันให้เด็กและเยาวชนไทยสามารถพัฒนาตามศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่งของสังคม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการปรารถนาให้เป็นจุดสำคัญของการนำคุณค่านามหาศาลของพระพุทธธรรมมาสู่สังคมไทย โดยผ่านการจัดสภาพและการเรียนรู้ของ โรงเรียนที่มีความชัดเจนขององค์ความรู้ในพุทธธรรมและระบบไตรสิกขามาประยุกต์จัดกับระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษา นอกจากนี้ โครงการเรียนวิถิพุทธนั้นต้องอาศัยการจัดสภาพและการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มี

ความชัดเจน ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านกายภาพ คือ อาคารสถานที่ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม เป็นต้น 2) ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต คือ กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ 3) ด้านการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาการจัดหน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ จนถึงกระบวนการเรียน การสอน 4) ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ คือ การปฏิบัติต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน หรือครูกับครู และ 5) ด้านการบริหารจัดการ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์จุดเน้น การกำหนดแผนปฏิบัติการ การสนับสนุน ติดตาม ประเมินผล โครงการอย่าง ต่อเนื่อง ซึ่งการจัดสภาพในแต่ละด้านจะมุ่งเพื่อให้การพัฒนา นักเรียนดำเนินไปอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพนั่นเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 9 – 22)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 ได้เริ่มดำเนินการ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และดำเนินการต่อเนื่องจนในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนสถานศึกษา เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 93 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2550; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 2, 2550) โดยมีการขยายความร่วมมือกับกรมศาสนาและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนในระบบ ไตรสิกขาทั้งในฐานะเป็นผู้บรมสั่งสอนและผู้จัดการเรียนรู้ในพื้นที่ โดยมีที่ปรึกษาทางวิชาการ และมีแหล่งเรียนรู้อยู่ใกล้โรงเรียน เพื่อที่จะได้ เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน พร้อมทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้เป็นอย่างดี และเพื่อพัฒนา สภาพโรงเรียนวิถีพุทธทั้ง 5 ด้าน ให้เป็น วิถีชีวิตซึ่งเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาสภาพโรงเรียน วิถีพุทธแต่ละด้าน คือเพื่อให้ให้นักเรียนตามโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ เป็นคนดี มีคุณธรรม เก่งกล้า ฉลาดหลักแหลม จิตใจงดงาม เอื้ออาทรต่อบุคคลรอบข้าง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2547 : 1 - 3)

จากความสำคัญข้างต้น โรงเรียนวิถีพุทธ จึงเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่นำหลักพระ พุทธธรรมให้ย้อนกลับมาบิบบทบาทในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวมโดยมี องค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตที่แท้จริง และฝึกให้ผู้ศึกษาสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ยังผลให้ผู้เรียนมีความสุข และช่วยให้คนรอบข้างตลอดจน สังคมมีความสุขพร้อมกันไปด้วยอย่างชัดเจน ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการ ดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานี ทั้งนี้ เพื่อ ทำให้ทราบถึงระดับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้าน การเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด มีปัญหาในการดำเนินงานใน

ด้านใดบ้าง เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุงแก้ไข การบริหารงานโรงเรียนวิถิพุทธให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

โจทย์วิจัย/ปัญหา

1. ระดับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เป็นอย่างไร
2. การดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เมื่อจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และตำแหน่งแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ตามเขตพื้นที่การศึกษา และตำแหน่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2549 ที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียน วิถิพุทธ จำนวน 89 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 690 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,326 คน รวมทั้งสิ้น 2,016 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2549 ที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียน วิถิพุทธ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 114 คน และครูผู้สอน จำนวน 220 คน รวมทั้งสิ้น 334 คน

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูล ทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานและผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 67 คน และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient) (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545 : 174)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 เพื่อออกหนังสือแจ้งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และแนะนำตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามถึงผู้บริหาร และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร จำนวน 114 คน และครูผู้สอนจำนวน 220 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 334 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาระดับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ตามเขตพื้นที่การศึกษา และตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที (t-test Independent) (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545 : 209)

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี มีดังนี้ คือ ด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดคือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต และด้านที่มีระดับการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านกายภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 มีการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ระดับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 และเขต 2 ตระหนักในความสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ โดยได้มีการจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนวิถีพุทธ ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้ในเรื่องสภาพโรงเรียนวิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธขึ้นให้แก่สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาแต่ละแห่งให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนวิถีพุทธตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด และมีการพัฒนาผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2547) นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิถีพุทธมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายโครงการโรงเรียนวิถีพุทธไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร และลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (อดิศร นันคำจร, 2549) ยิ่งกว่านั้น ผู้บริหารอาจมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำงาน การให้อำนาจ ความกล้าเสี่ยง การสื่อสารอย่างชัดเจน การสร้างความไว้วางใจ ความโอบอ้อมอารีในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริต

การสนับสนุนนักเรียน การทุ่มเทกับการทำงาน การเอาใจใส่ตรวจสอบวิสัยทัศน์อยู่ตลอดเวลา การจัดหาทรัพยากร การพัฒนาวิชาชีพสำหรับตนเอง และสมาชิกในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัท (Butt, 1993 : 746) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหาร ซึ่งประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารได้ใช้พฤติกรรมดังกล่าวในการสร้างวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม การเผยแพร่วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสถียร เลยะกุล (2549) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีต่อผลการดำเนินการ โรงเรียนวิถิพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติสร หนันคำจร (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายโครงการ โรงเรียนวิถิพุทธไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนทอสี เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลของการนำนโยบายโรงเรียนวิถิพุทธไปปฏิบัติมีแนวโน้มไปในทางที่ดี

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ตามเขตพื้นที่การศึกษา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 โดยรวม พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธ ทุกด้าน มากกว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการนำนโยบายโรงเรียนวิถิพุทธ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตไปปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีการจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนวิถิพุทธ โดยเน้นการให้ความรู้ในเรื่องสภาพโรงเรียนวิถิพุทธอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนวิถิพุทธขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนวิถิพุทธ ได้จัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาแต่ละแห่งให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพโรงเรียนวิถิพุทธตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด และมีการพัฒนาผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2547) และอาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีปัจจัยส่งเสริมด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร และลักษณะของหน่วยงานที่ดี มากกว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติสร หนันคำจร (2549) ได้ศึกษาปัจจัย

ที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายโครงการโรงเรียนวิถีพุทธไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนทอสี เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลของการนำนโยบายโรงเรียนวิถีพุทธไปปฏิบัติมีแนวโน้มไปในทางที่ดี ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายโครงการโรงเรียนวิถีพุทธไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร และลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัฐกิตต์ ศรีสันต์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียง และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ตามตำแหน่ง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวม พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากการบริหารและดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธให้เกิดผลที่คาดหวังตามเป้าหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องนั้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) กล่าวคือ มีการดำเนินงานอย่างครอบคลุม ทุกองค์ประกอบของโรงเรียน ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ และอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย บุคลากรในสถานศึกษาจะต้องร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน สร้างความตระหนักและศรัทธา รวมทั้งเสริมสร้างปัญหาเข้าใจในหลักการและวิธีดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธร่วมกัน ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูและผู้บริหารจะต้องพยายามสนับสนุนโดยลักษณะต่าง ๆ และปฏิบัติตนเองที่จะสนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการพัฒนา ผู้เรียนตามวิถีชาวพุทธ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2547: 20 - 23) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัฐกิตต์ ศรีสันต์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียง และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ เช่น ให้นักครูได้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการสื่อสารอย่างชัดเจน มีการสร้างความไว้วางใจ ความโอบอ้อมอารีในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริต การสนับสนุนนักเรียน การทุ่มเทกับการทำงาน มีการเอาใจใส่ตรวจสอบวิสัยทัศน์อยู่ตลอดเวลา มีการจัดหาทรัพยากรและพัฒนาวิชาชีพ

สำหรับตนเอง และสมาชิกในองค์กร เป็นต้น ทำให้ได้รับความร่วมมือจากครูอย่างเต็มที่ และครูมีเจตคติที่ดีต่อผู้บริหาร ส่งผลให้มีเจตคติและการดำเนินงานระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัท (Butt, 1993 : 746) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารซึ่งประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารได้ใช้พฤติกรรมต่อไปนี้ในการสร้างวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม การเผยแพร่วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือ การให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำงาน การให้อำนาจ ความกล้าเสี่ยง การสื่อสารอย่างชัดเจน การสร้างความไว้วางใจ ความโอปอ้อมอารีในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริต การสนับสนุนนักเรียน การทุ่มเทกับการทำงาน การเอาใจใส่ตรวจสอบวิสัยทัศน์อยู่ตลอดเวลา การจัดหาทรัพยากร การพัฒนาวิชาชีพสำหรับตนเอง และสมาชิกในองค์กร ยิ่งกว่านั้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บริดจ์ (Bridges, 1992 : 669) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับ วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่า วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้

ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธด้านกายภาพ และด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ ด้านกายภาพ และด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต มากกว่าระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน แตกต่างกัน โดยผู้บริหาร มีหน้าที่อำนวยความสะดวก สนับสนุน ประสานงาน นิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมิน แก้ไข พัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ ส่วนครูผู้สอน มีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำภาคเรียน ประจำปี กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตพิสัย (สุพล วังสินธุ์, 2545 : 12 –15) จึงอาจได้รับรู้เกี่ยวกับข้อบกพร่อง และสภาพปัญหาของการดำเนินงานด้านกายภาพ และด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตจากสภาพจริงที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ควรมีการพัฒนาด้านการจัดสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในบริเวณสถานศึกษา เช่น การจัดให้มีห้องจริยธรรม หรือห้องพระพุทธรูป การมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนเกี่ยวกับวิถีพุทธที่ทันสมัยและครบครัน การมีห้องสมุดส่งเสริมการเรียนรู้พุทธธรรม เป็นต้น

1.2 ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสนับสนุน ส่งเสริม การดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ การนำผลการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธไปใช้พัฒนางานอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธของนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อจะได้ทราบถึงระดับและความต้องการในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธตามสภาพจริง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวง. 2547. **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ.**
กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.
_____. 2549ข. **นโยบายสำคัญของ ศษ."คุณธรรมนำความรู้".** [On-line]. Available:
http://www.moe.go.th/websm/news_oct06/news_oct307.htm. [2550, มีนาคม 22].
- ณัฐกิตติ ศรีสันต์. 2548. **การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ
ในภาคตะวันออก.** ปริญาพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก. 2541ก. **การศึกษา: เครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม.
_____. 2541ข. **แนวคิดข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- ยุทธ ไถยวรรณ. 2545. **พื้นฐานการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- รตจนา เถาว์พันธ์. 2548. **การจัดความรู้ควบคู่คุณธรรม.** วารสารวงการครู. 2 (21) : 31 – 35.
- รัชกุล ปฐมทศพร. 2547. **ศีล สมาธิ ปัญญา ทางสู่ชีวิตดีงามในโรงเรียนวิถีพุทธ. สานปฏิรูป. 7
(75) : 20 – 23.**
- สุพล วังสินธ์. 2545, กรกฎาคม. **การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้.**
วารสารวิชาการ. 5(7) : 12-15.
- เสถียร เลยะกุล. 2549. **การศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงาน
โรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. ปทุมธานี :
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. ถ่ายเอกสาร.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2547. **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ.**
ปทุมธานี : ผู้แต่ง.
_____. 2550. **ข้อมูลโรงเรียนวิถีพุทธใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1.**
[On-line]. Available: <http://area.obec.go.th/pathumthani1/document/viteepud%2048.xls>.
[2550, มีนาคม 24].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. 2550. **ข้อมูลโรงเรียนวิถีพุทธในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 2.** [On-line]. Available: <http://www.pathum2.org/songserm/>.
[2550, มีนาคม 24].

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. 2550. โครงการโรงเรียนวิถีพุทธใน โรงเรียนวิถีพุทธ.

[On-line]. Available: <http://inno.obec.go.th/webboard002>. [2550, มีนาคม 24].

อดิศร หนั่นคำจร. 2549. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายโครงการโรงเรียนวิถีพุทธไปปฏิบัติ
ศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนทอสี เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปรินานิพนธ์ กศ.ม.
(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

Bridges, Michel Thomas. 1992, September. Teachers perceptions of school effectiveness and
principal vision. **Dissertation Abstracts International**.

Butt, Marty. 1993, September. What do superintendents do to turn vision into action a biography
of pragmatic visionaries. **Dissertation Abstracts International**.

Lanier, Stephanie Pridgen. 1993, November. “Promoting Moral and Conceptual Development in
Rural Able scents (moral Development Rural Students Peer Facilitators)”.
Dissertation Abstracts International. 5 : 196-A.

Sheive, Linda Tinelli, and Marian Beauchamp Schoenheit. 1987. Vision and the work life
education leaders. Leadership : Examing the elusive. **Yearbook of the association
for supervision and curriculum development**.

ศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

A STUDY OF EDUCATION SUPERVISORY SKILLS OF SUPERVISORS

BY THE TEACHER AND ADMINISTRATOR'S OPINION

IN PUBLIC SCHOOL OF THE PRACHINBURI EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

¹⁾สมหมาย สมมิตร ²⁾พศ. ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์ ³⁾พศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล

¹⁾ Sommai Sommit ²⁾ Asst. Prof. Dr.Suwanna Chotisukan ³⁾ Asst.Prof. Dr. Orasa Kosalanantakul

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบระดับความเห็นของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่มีต่อทักษะการนิเทศการสอนของผู้ทำหน้าที่นิเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 508 คน โดยแยกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 161 คน และครู จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (ตำแหน่งการปฏิบัติงานในสถานศึกษา) เปรียบเทียบโดยใช้ค่า $t-test$ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนควรมีทักษะการนิเทศการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่าทุกทักษะครูและผู้บริหารมีความเห็นในระดับมาก โดยเฉพาะทักษะด้านการเป็นผู้นำ มีระดับ

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2),3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความเห็นมากที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการบริหารบุคคล ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะด้านการประเมินผล

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนเกี่ยวกับทักษะการนิเทศการสอนระหว่างครูกับผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ครูกับผู้บริหาร มีความเห็นต่อทักษะการนิเทศการสอนของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนในสถานศึกษามีทั้ง 5 ด้าน คือ ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม ทักษะด้านการบริหารบุคคล และทักษะด้านการประเมินผล ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The purposes of this study were to (a) a study of education supervisory skills of Supervisors by the teacher and administrator's opinion in public school of the Prachinburi Education Service Area Office and to(b) compare opinion level of teacher and administrator in public school of Prachinburi Education Service Area Office to Supervisors' skills

The sample in this study included 161 administrators and 347 teachers, a total of 508 teachers in the Prachinburi Education Service Area Office. The instrument was 50 items of five – point rating scale questionnaire with a reliability of 0.92. The statistical analysis consisted of percentage, mean, standard deviation and t – test (independent).

The findings were as follows:

1. The thought of the education supervisory skills of supervisors, the teacher and administrator's opinion in public school of the Prachinburi Education Service Area Office as a whole was as a high level. Considering each aspect, it was found that they were ranging from high level to low level were as follows: leadership skills, human relations skills, personnel administration skills, group process skills and evaluation skills respectively.

2. The comparison of supervisory skills of supervisors by the teacher with administrator's opinion in public school of the Prachinburi Education Service Area Office as though in five topics, They were leadership skills, human relations skills, group process skills, personnel administration skills and evaluation skills as a whole and each showed that there was no significant difference.

ความสำคัญของปัญหา

ภารกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียนคือการจัดการศึกษา หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การดำเนินงานของโรงเรียน จะบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ขึ้นอยู่กับการพัฒนากระบวนการสำคัญของโรงเรียนไปพร้อมกัน ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะกระบวนการนิเทศการศึกษา นับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำกระบวนการบริหารจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2547) การนิเทศที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนโดยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ที่จะช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ การรวมพลังครูและพัฒนาครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นรวดเร็วมกในยุคปัจจุบันนี้ และในขณะเดียวกันเมื่อครูได้รับการนิเทศก็จะเกิดความมั่นใจ มีขวัญกำลังใจดี มีความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เมื่อครูประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานจนถึงขั้นเกิดความภาคภูมิใจแล้วก็สามารถที่จะปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอจนเป็นนิสัยทำให้เกิดการพัฒนาที่ถาวรและยั่งยืน

ด้วยเหตุและปัจจัยดังกล่าวเบื้องต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียน และทำหน้าที่เป็นผู้นำในทุกๆ ด้านที่เป็นภารกิจของโรงเรียน จะต้องปรับบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนครู ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้นำที่สามารถประสานพลังครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามที่วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้และจะต้องมีทักษะในการทำหน้าที่การนิเทศการสอน การกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารงานทุกงาน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาท โดยเฉพาะการนิเทศการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการที่จะศึกษาความคิดเห็นระหว่างครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ว่าผู้นิเทศการสอนควรมีทักษะทางการนิเทศ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะในด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล และทักษะด้านการประเมินผล มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการนิเทศของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ

การนิเทศการสอน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดของครูและผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 275 คน และครูจำนวน 3,426 คน รวมประชากรทั้งสิ้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3,701 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในปีการศึกษา 2549 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58 ของจำนวนโรงเรียนโดยยึดตามตารางสำเร็จของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากตามสัดส่วนตามกลุ่มอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน เพื่อข้อมูลที่ได้มีความเชื่อมั่นสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มประชากรอีก 160 คน รวมเป็น 508 คน แยกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 161 คน และครู จำนวน 347 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - List) ประกอบด้วย ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และวุฒิการศึกษา และ ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาปราจินบุรี ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญของทักษะการนิเทศการสอน ครอบคลุมตามแนวทางของคิม บอลล์ไวลส์ (Wiles, Kimball and Lovell, 1975) คือ 1) ทักษะด้านการเป็นผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม 4) ทักษะด้านการบริหารบุคคล 5) ทักษะด้านการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ พิจารณาตรวจสอบความตรงด้าน โครงสร้างของเนื้อหา ตรวจสอบความเป็นปรนัย ความสามารถในการนำไปใช้ของข้อคำถามแต่ละข้อ และ นำข้อวิจารณ์จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมกันพิจารณาแบบสอบถามได้ คำนีความสอดคล้อง (IOC : Index of concurrence) (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2539) ของ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยใช้สูตรดัชนีความพ้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 0.8

2.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาดิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจินบุรี ในอัตราส่วนที่เท่ากัน จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น หรือคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach alpha coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536) โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอให้บัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาปราจินบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ส่งแบบสอบถามโดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจินบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

3.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ซึ่งแบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวนทั้งหมด 508 ฉบับ ได้รับคืน 508 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การเปรียบเทียบทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (ตำแหน่งการปฏิบัติงานในสถานศึกษา) เปรียบเทียบโดยใช้ค่า t (t -test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาทักษะการนิเทศการสอนของผู้นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ครูและผู้บริหาร พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการนิเทศการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ทักษะด้านการเป็นผู้นำ รองลงมาโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยตามลำดับดังนี้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการบริหารบุคคล ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และทักษะด้านการประเมินผล

เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าผู้นิเทศการสอนในสถานศึกษามีทักษะการนิเทศการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยที่เห็นว่าผู้นิเทศการสอนควรมีทักษะด้านการเป็นผู้นำ ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม ทักษะด้านการบริหารบุคคล ตามลำดับ และระดับความคิดเห็นต่ำสุดคือทักษะด้านการประเมินผล

สำหรับความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่เห็นว่าผู้นิเทศการสอนในสถานศึกษาควรมีทักษะการนิเทศการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยที่เห็นว่าผู้นิเทศการสอนในสถานศึกษาควรมีทักษะด้านการเป็นผู้นำกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในระดับสูงสุด รองลงมาคือทักษะด้านการบริหารบุคคล ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และระดับความคิดเห็นต่ำสุดคือทักษะด้านการ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการนิเทศการสอนของผู้นิเทศการสอนในสถานศึกษาของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่าระดับทักษะทั้ง 5 ทักษะได้แก่ ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม ทักษะด้านการบริหารบุคคลและทักษะด้านการประเมินผลนั้นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการบริหารบุคคล ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และทักษะด้านการประเมินผล ผู้วิจัยเห็นว่ามิประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้ คือ

1. ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของการนิเทศการสอนของผู้นิเทศการสอนมีทักษะในด้านการเป็นผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผู้นิเทศการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้นั้น ผู้นิเทศจึงต้องมีทักษะในด้านการเป็นผู้นำ คือการเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน เป็นคนเสมอต้นเสมอปลายจะต้องทำให้ผู้อื่นศรัทธาและเชื่อถือในความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติมา ปรีดีคิด (2532) ที่กล่าวว่า การเป็นผู้นำในการนิเทศการศึกษา คือ ความสามารถและพร้อมที่จะกระตุ้นแนะทางนำทางเสนอแนะแนวทางการศึกษาให้แก่ครู เพื่อให้ครูสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูอย่างจริงจังและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ขวัญและกำลังใจของครูดีย่อมส่งผลในการทำงานให้ดีขึ้นไปด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครู ดังนั้นครูก็ต้องการขวัญและกำลังใจ ผู้นิเทศการสอนควรมีทักษะในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ แนวความคิดให้แก่ครูให้เข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการนิเทศการสอน การมีความฉลาดรอบรู้ และทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถนำมาประยุกต์ปรับปรุงใช้ในการดำเนินงานให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารมีความเห็นต่อผู้นิเทศการสอนที่มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้นิเทศการสอนเป็นอย่างยิ่งเพราะการปฏิบัติงานนิเทศการสอนจะต้องทำงานสัมพันธ์กับครูไม่ว่าผู้นิเทศการสอนจะมีความรู้ความสามารถหรือมีเทคนิควิธีในการนิเทศการสอนดีเพียงใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ พรวิรัตน์ ชิดสิน (2542) ผู้นิเทศการสอนต้องทักทายครูผู้รับการนิเทศการสอนด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม ผู้นิเทศการสอนต้องมีความเมตตา หวังดีและจริงจังต่อครูผู้รับการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้รับการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องให้ความช่วยเหลือสร้างมิตรไมตรีกับครูผู้รับการนิเทศ สอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภ (2542) ที่กล่าวว่า ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความสุขร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 80 พรรษา วันที่ 5 ธันวาคม 2550 ตอนหนึ่งความว่า “ทหารก็ตาม พลเรือนก็ตาม ต้องสามัคคี ซึ่งถ้าไม่สามัคคีกัน ไม่ปรองดองกัน

ก็บอกแล้วว่า ประเทศจะประสบความหายนะ ประเทศชาติล่ม” ดังนั้นผู้นิเทศการสอนต้องแสดง กิริยามารยาทสุภาพอ่อนโยนต่อผู้รับการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในการ นิเทศการสอนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ผู้นิเทศการสอนต้องควบคุมพฤติกรรมการทำงานของตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งต่อ เพื่อนครูผู้รับการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนใช้ภาษาและ ท่าทางในการสื่อความหมายได้เหมาะสมในขณะนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องติดต่oprสานงาน กับผู้รับการนิเทศการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนิเทศการสอน และผู้นิเทศการสอนต้องปรับตัว ให้กลมกลืนเข้ากับครูผู้รับการนิเทศ

3. ทักษะด้านการบริหารบุคคล ผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารมีความเห็นต่อผู้นิเทศการ สอนที่มีทักษะในด้านการบริหารบุคคล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทักษะด้านการบริหาร บุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ สมเดช สีแสง (2544) ผู้นิเทศการสอนต้องให้คำแนะนำ ปรีกษาแก่ครูผู้รับ การนิเทศการสอน ควบคุม กำกับ ติดตามงานของครูผู้รับการนิเทศการสอน ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบของทางราชการ ผู้นิเทศการสอนต้องพัฒนาครูผู้รับการนิเทศการสอน เพื่อเพิ่มพูนทักษะและ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีมากยิ่งขึ้น ผู้นิเทศการสอนต้องให้กำลังใจให้แก่ครูผู้รับ การนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องสร้างความเข้าใจร่วมกับครูที่เกี่ยวข้องในนโยบายการนิเทศ การสอน ผู้นิเทศการสอนต้องกำหนดและจัดวางตัวครูผู้รับการนิเทศการสอนให้เหมาะสมกับวิชาและ ชั้นเรียน ผู้นิเทศการสอนต้องสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในตัวครูผู้รับการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการ สอนต้องเปิดโอกาสให้คณะครูได้แสดงความรู้ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ ผู้นิเทศการสอน ต้องกำหนดนโยบายและวางระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการนิเทศการสอน และในข้อที่ 39 ผู้นิเทศการ สอนต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่ครูผู้รับการนิเทศการสอนครูและผู้บริหารมี ระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารมีความเห็นต่อผู้นิเทศ การสอนที่มีทักษะในด้านกระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าครูและผู้บริหารมี ความต้องการทักษะดังกล่าวเนื่องจากการทำงานเป็นทีมมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการทำงานคน เดียว ความสำเร็จของการทำงานเป็นทีมอยู่ที่การหล่อหลอมบุคคลผู้ปฏิบัติงานให้เป็นหนึ่งเดียวกัน เช่น ผู้นิเทศการสอนต้องเปิดโอกาสให้คณะครูได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการอภิปราย ประชุมชี้แจงจุดมุ่งหมายและหลักเกณฑ์ในการนิเทศการสอนให้ครูผู้รับการนิเทศการสอนมีความ เข้าใจตรงกัน เปิดโอกาสให้คณะครูได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการอภิปราย ประเมินผลเพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ของงานและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังที่เขาวพา เดชะคุปต์ (2542) ได้กล่าวไว้ว่าผู้นิเทศที่ดีจะต้องทำการติดตามดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ได้ มอบหมายไปแล้ว ดังนั้นผู้นิเทศการสอนจึงต้องจัดระเบียบงานต่าง ๆ และควรตรวจสอบงานอย่าง สม่ำเสมอ ผู้นิเทศการสอนต้องมีทักษะในการกระตุ้นให้ครูผู้รับการนิเทศการสอนให้เกิดการ

โต้ตอบ ผู้นิเทศการสอนต้องร่วมกันประเมินผลเพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ของงานและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศการสอนต้องสนับสนุนให้คณะครูมีการวินิจฉัย และตัดสินใจร่วมกัน ผู้นิเทศการสอนต้องดูแลและควบคุมคุณภาพของผลการปฏิบัติงานภายในกลุ่มผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศการสอนต้องสร้างความเข้าใจกับครูผู้รับการนิเทศการสอนให้มีความรับผิดชอบต่อกลุ่มผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศการสอนต้องวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับคณะครูผู้รับการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจของผู้รับการนิเทศการสอนให้เกิดขึ้นในขณะทำการนิเทศการสอน และผู้นิเทศการสอนต้องสนับสนุนให้ครูผู้รับการนิเทศการสอนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศการสอน

5. ทักษะด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าทั้งครูและผู้บริหารมีความเห็นต่อผู้นิเทศการสอนที่มีทักษะในด้านการประเมินผล อยู่ในอันดับสุดท้าย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าครูและผู้บริหารมีความต้องการทักษะดังกล่าวในอันดับสุดท้ายเนื่องจากเห็นว่าการประเมินผลเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน จึงทำให้ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญทักษะด้านการประเมินผลน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อันที่จริงแล้วการนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานจะเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจในการดำเนินงานต่อไป ดังที่ กิตติมา ปรีดีฉิลก (2532) ได้กล่าวว่า การประเมินผลงานนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวางแผนและการวางโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะต้องนำมาใช้อยู่เสมอ ผู้นิเทศการสอนควรแนะนำ และช่วยเหลือครูให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ผู้นิเทศการสอนต้องมีทักษะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ผู้นิเทศการสอนต้องจัดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐานจากการประเมินผลการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องนำวิธีการวิจัยในเชิงประเมินผลมาใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนเพื่อแก้ปัญหา ผู้นิเทศการสอนต้องมีทักษะในการสร้างหรือเลือกเครื่องมือประเมินผลเพื่อการนิเทศการสอนที่มีคุณภาพ ผู้นิเทศการสอนต้องมีทักษะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ผู้นิเทศการสอนต้องใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประเมินผลการนิเทศการสอน ผู้นิเทศการสอนต้องแนะนำ และช่วยเหลือครูในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และผู้นิเทศการสอนต้องมีทักษะในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ผู้นิเทศการสอนควรให้ความสำคัญกับทักษะการนิเทศการสอนทุกด้าน

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาทักษะของผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาทักษะ ทั้ง 5 ด้านจะเห็นว่า ทั้งครูและผู้บริหารมีความเห็นต่อผู้นิเทศการสอนที่มีทักษะการนิเทศอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหารเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการนิเทศการสอน สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนิเทศการสอนว่าเป็นการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู การนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน

เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน การนิเทศการสอน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพของนักเรียน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน กอปรกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาได้ปฏิรูประบบบริหารการศึกษา ปฏิรูปสถานศึกษา ปฏิรูปครู ปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) พ.ศ. 2532 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) พ.ศ. 2532 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) พ.ศ. 2532 มาเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 การปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ การยุบรวมสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) รวมเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทำให้ผู้มีหน้าที่นิเทศการสอนของครูโดยตรงได้แก่ศึกษานิเทศก์ประจำอำเภอ (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ) ศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญศึกษา ไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องทักษะการนิเทศการสอนของผู้นิเทศการสอนในด้านทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการบริหารบุคคล ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และทักษะด้านการประเมินผลนั้น ครูและผู้บริหารเห็นว่าผู้นิเทศการสอนควรมีทักษะทั้ง 5 ด้านในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนเพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ครูและผู้บริหารจึงจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนของตนเองให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ โดยถือว่าการนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะทักษะด้านการประเมินผล ซึ่งครูและผู้บริหารให้ความเห็นเป็นอันดับสุดท้าย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรร่วมมือและประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน ให้กับผู้นิเทศการสอนเพื่อพัฒนาปรับปรุงทักษะด้านการประเมินผลให้ผู้นิเทศการสอนมีความรู้ ความสามารถ เกิดเจตคติที่ดีในงานนิเทศเพื่อจะได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติสืบไป

2. ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนควรมีความร่วมมือกันและปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอนควรมีพัฒนาการทักษะการนิเทศการสอนโดยการเขียนบทความทางวิชาการให้มากขึ้น หรือการเข้าอบรม สัมมนา ดูงานและศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัย และสนใจในการปฏิบัติการนิเทศการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการสอนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการนิเทศการสอนให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปริดีดิลก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อักษรการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2548. การนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542. พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- พรวิรัตน์ ชิดสิน. 2542. การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชะคุปต์. 2542. การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม็ค.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมเดช สีแสง. 2544. คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา. 2547. คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2539. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- Wiles, Kimball and Lovell, John T. 1975. **Supervision for Better School**. 3 rd ed.; Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.

การพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหารโดยใช้เอนไซม์ไนเตรทรีดักเทสที่สกัด
ได้จากใบข้าวโพด

THE DEVELOPMENT OF METHOD FOR QUANTITATIVE NITRATE ANALYSIS IN FOOD
STUFF BY USING NITRATE REDUCTASE FROM *ZEAMAYS SACCHARATA*.

¹⁾สุริยา สืบตระกูล ²⁾ผศ.ดร.ศิริกานต์ ผาสุก ³⁾ ผศ. ดร.ชาตรี เกิดธรรม

¹⁾Mr.Suriya Suebrakool ²⁾ Asst.Prof. Dr.Sirikan Phasuk ³⁾ Asst.Prof. Dr.Chatree Kerdtham

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหาร โดยวิธีรีดิวซ์ด้วยเอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสจากใบข้าวโพด 2) เพื่อศึกษาสภาวะของการเกิดปฏิกิริยา ไดเอโซไทเซชันที่เหมาะสมสำหรับวิธีวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหาร 3) เพื่อจัดการ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาทางชีวภาพในการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรท – ไนไตรท์ในตัวอย่าง ให้กับนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า

การศึกษาปริมาณเอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสในข้าวโพด 2 สายพันธุ์ได้แก่ ข้าวโพดเทียน ข้าวโพดหวาน พบว่าปริมาณเอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสพบมากในข้าวโพดหวาน ซึ่งมีปริมาณ เอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสในหน่วยยูนิตต่อมิลลิลิตรต่อนาที่เท่ากับ 0.124 ส่วนในข้าวโพดเทียนมี ปริมาณเอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสน้อยกว่า ซึ่งมีปริมาณเอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสในหน่วยยูนิตต่อ มิลลิลิตรต่อนาที่เท่ากับ 0.072 จากการศึกษาสภาวะการทำปฏิกิริยาของเอนไซม์ไนเตรทในเบื้องต้นพบว่า มี อัตราการเกิดปฏิกิริยาค่า จึงได้ทำการแยกเอนไซม์ไนเตรท รีดักเทสด้วยโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิล เทรชัน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เอนไซม์และเมื่อนำสารสกัดเอนไซม์จาก ข้าวโพดหวานมาผ่านกระบวนการแยกด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเตรชัน พบว่าสารละลาย เอนไซม์ที่แยกได้มีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น สูงกว่าสารละลายเอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ ไม่ได้ผ่านกระบวนการแยกถึง 3 เท่า

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา แขนงวิชาเคมี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2),3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา แขนงวิชาเคมี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

จากการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการทำปฏิกิริยาคู่ควบ (Diazotization coupling) พบว่า กรดที่เหมาะสมในการเกิดปฏิกิริยาได้แก่ กรดไฮโดรคลอริกความเข้มข้น 0.5 โมลาร์ สำหรับคู่ของสารประกอบที่สามารถเกิดปฏิกิริยาได้มี 2 คู่คือ คู่ปฏิกิริยาระหว่าง p - Bromoaniline (PBA) กับ N-(1-naphthyl)- ethylenediamine Dihydrochloride (NED) และ p - aminobenzoic acid (PABA) กับ NED จากการทดสอบความไวและความแตกต่างของวิธีวิเคราะห์ปริมาณไนไตรท์วิธีใหม่ที่พัฒนาขึ้นเปรียบเทียบกับวิธีของ AOAC พบว่าความแตกต่างของวิธีวิเคราะห์ปริมาณไนไตรท์ตามวิธีของ AOAC และวิธีวิเคราะห์ปริมาณไนไตรท์วิธีใหม่ทั้ง 2 วิธี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความไวของวิธีวิเคราะห์แต่ละวิธี พบว่าวิธีใหม่ทั้ง 2 วิธีมีความไวสูงกว่าวิธีวิเคราะห์เดิมของ AOAC จากการศึกษาค่าความเหมาะสมของวิธีการวิเคราะห์ที่พัฒนาแล้วกับชนิดของสารตัวอย่างที่มีไนไตรท์เจือปน พบว่าวิธีใหม่ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 2 วิธีมีการตอบสนองที่ดีกว่าวิธีของ AOAC กับตัวอย่างทั้ง 2 ชนิดที่ได้ทำการวิเคราะห์

ABSTRACT

The goals of this research are as follow: 1) To develop analytical method for nitrate in food sample by reduce with Nitrate reductase from corn leaves. 2) To determine the suitable condition of Diazotization reaction on the analytical method for nitrate in food sample. 3) To implement the workshop on “Using biocatalyst in quantitative analytical of Nitrate-Nitrite in sample for scholars and general interested people.

As a result, firstly from determining nitrate reductase in 2 breeds of corn which are white corn (tain corn) and sweet corn, the finding has shown that sweet corn has more amount of nitrate reductase (0.124 unit/mL/minute) than white corn (0.072 unit/mL/minute). The basic studying of the enzyme efficiency in reaction is done and show the low reaction rate, lead to the enzyme purification by gel filtration chromatography to increase enzyme activity for the better performance of enzyme. When the enzyme extracted from sweet corn has passed gel filtration chromatography , it increase enzyme ability 3 times higher than enzyme extracted before the chromatography. Studying about the suitable time that nitrate reductase extracted has reduced nitrate to be nitrite found that the enzyme nitrate reductase extract use at least 10 minutes.

Secondly, determining the suitable condition in Diazotization coupling reaction found that 0.5 molar Hydrochloric gave the best result, also there are 2 couples of compound that the

reaction can occur which are the couple of p-bromo aniline (PBA) and N-(1-naphthyl) – ethylenediamine Dihydrochloride (NED) and the couple of p-aminobenzoic acid (PABA) and NED. The sensitivity and difference of new analytical methods of Nitrite that was developed compared to the analytical method of Nitrite of AOAC found that there is no significantly different between AOAC method and 2 new developed methods, but for the sensitivity the new 2 methods has higher sensitivity than the original one of AOAC. Studying of developed method efficiency using the 2 samples contaminated with Nitrite reveal the better responsibility in both methods against the original and of AOAC in both samples.

ความสำคัญของปัญหา

ไนเตรทเป็นสารที่พบปนเปื้อนได้ตามแหล่งต่างๆ เช่น น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน ปุ๋ย ของเสีย จากสัตว์ ของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม น้ำดื่ม และอาหาร รวมทั้งน้ำผัก ซึ่งเป็นแหล่งให้ สารอาหารแก่มนุษย์อีกแหล่งหนึ่ง ตัวอย่างผักที่มีการปนเปื้อนของไนเตรทได้แก่ มันฝรั่ง กะหล่ำปลี แดงกวาง เป็นต้น ในต่างประเทศปริมาณไนเตรทสูงสุดที่ยอมให้มีในผักชนิดต่างๆ เช่น กะหล่ำปลี 160 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม แดงกวาง 160 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม บีท 1,800 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และแครอท 415 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (กรมควบคุมมลพิษ, 2541) จากการศึกษาของยูซา และคณะ ในปี1993 พบว่าพืชบางชนิดมีการปนเปื้อนของไนเตรท ดังนี้ ข้าว 20-70 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม เมล็ดถั่ว 39-114 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ผักที่มีใบ 30-270 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม รากและหัว 31-2,043 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และเครื่องเทศเช่น พริก 145-4,680 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (Prakasa & Puttanna, 2000) ซึ่งจะเห็นได้ว่าไนเตรทอาจจะปนเปื้อนในปริมาณน้อยมากในพืชบางชนิดและปนเปื้อนในปริมาณมากในพืชบางชนิดเช่นกัน (Corre and Breiner, 1979; Maynard and Barker, 1979) อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบปริมาณไนเตรทในน้ำผักและน้ำผลไม้ พบว่า ประมาณ 70-80% ของปริมาณไนเตรททั้งหมดที่ร่างกายสามารถรับเข้าไปได้นั้นมาจากผักและผลิตภัณฑ์จากผัก ในปี 1990 คณะกรรมการวิทยาศาสตร์การอาหารของยุโรป (Scientific Committee for Food ; SCF) ได้ กำหนด ปริมาณไนเตรท (SCF, 1992) ที่ร่างกายสามารถรับเข้าไปคือ 255 มิลลิกรัมไอออนไนเตรท ต่อน้ำหนัก 70 กิโลกรัม การบริโภคผักน้ำผัก 150 มิลลิกรัม จะมีปริมาณไนเตรทอยู่ 2000 ppm ซึ่งเป็น ปริมาณที่ร่างกายรับปริมาณไนเตรทเข้าไปมากเกินไปเกินที่ ADI (acceptable daily intake) กำหนด (Kolb et al, 1997)

สำหรับประเทศไทยมีการกำหนดปริมาณไนเตรทในน้ำและอาหารบางประเภทดังนี้คือ น้ำดื่มมาตรฐานปริมาณไนเตรท - ไนโตรเจนไม่เกิน 4 มิลลิกรัมต่อลิตร น้ำบาดาลเพื่อการบริโภค มาตรฐานปริมาณไนเตรทไม่เกิน 45 มิลลิกรัมต่อลิตร (กรมควบคุมมลพิษ, 2541) และในอาหาร มาตรฐานไนเตรทไม่เกิน 500 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (กระทรวงสาธารณสุข, 2541) องค์การอนามัยโลกได้กำหนดปริมาณไนเตรทที่ร่างกายสามารถรับเข้าไปได้ไม่เกิน 3.65 มิลลิกรัมไนเตรทต่อกิโลกรัมน้ำหนักตัวต่อวันหรือประมาณ 219 มิลลิกรัมต่อวันต่อคนที่มีน้ำหนัก 60 กิโลกรัม (Prakasa & Puttanna, 2000)

สำหรับวิธีการตรวจวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหารเช่น น้ำดื่ม ผักสด น้ำผัก ผลไม้ อาหารตากแห้งเช่น เนื้อเค็ม ปลาเค็ม ไส้กรอก หมูยอ กุนเชียง ซึ่งมักเป็นอาหารที่มีการปนเปื้อนของไนเตรท วิธีการวิเคราะห์มาตรฐานที่มีขั้นตอนการวิเคราะห์ที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์มาก (AOAC : OFFICIAL METHODS OF ANALYSIS, 1998) วิธีดังกล่าวนี้เป็นวิธีที่ต้องทำการรีดิวซ์ไนเตรทเป็นไนไตรท์ โดยใช้โลหะแคดเมียม ซึ่งจัดเป็นโลหะที่มีความเป็นพิษส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ต่อจากนั้นนำสารละลายที่ผ่านการรีดิวซ์ด้วยโลหะแคดเมียมแล้วมาทำปฏิกิริยาไดเอโซไทเซชัน (Diazotization) กับสารประกอบที่เกิดปฏิกิริยาคู่ควบ เกิดเป็นสารประกอบที่มีสีและทำการวัดความเข้มสีหรือค่าการดูดกลืนแสงด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ ถ้าในตัวอย่างอาหารที่ต้องการวิเคราะห์มีไนไตรท์ปนเปื้อนอยู่ด้วยต้องทำการวิเคราะห์ 2 ครั้ง เพื่อที่จะทราบเฉพาะปริมาณของไนเตรทหรือไนไตรท์เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับวิธีการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทวิธีอื่นๆ ที่ปรากฏในวารสารทางวิชาการโดยส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกับวิธีมาตรฐานที่กล่าวข้างต้น แตกต่างกันในเรื่องของโลหะที่ใช้รีดิวซ์ โดยใช้สังกะสีและทองแดงแทนแคดเมียม นอกจากใช้โลหะข้างต้นดังกล่าวยังมีการใช้ไฮดราซีนในสารละลายต่าง (Ananth ,S & Moraghan, J .T.;1987) เปลี่ยนไนเตรทเป็นไนไตรท์อีกด้วย ในส่วนของการใช้หลักการของปฏิกิริยาไดเอโซไทเซชัน ในการทำให้สารละลายเกิดสีนั้นมีการใช้สภาวะของปฏิกิริยาและสารประกอบที่เกิดปฏิกิริยาคู่ควบที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาวะของสารละลายและความมีขี้ของสารที่เป็นผลิตภัณฑ์ของปฏิกิริยา

จากการตรวจเอกสารเบื้องต้นพบข้อมูลที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเอนไซม์ไนเตรทรีดักเทส (Nitrate reductase) ในเซลล์แบคทีเรียที่สามารถรีดิวซ์ไนเตรทเป็นไนไตรท์ ส่งผลต่อระบบการควบคุมโรคและสุขภาพของไก่ (Anderson, R.C. et al ;2004) นอกจากนี้ยังพบว่าในพืชผักหลายชนิด เช่น กะหล่ำปลีแดง กะหล่ำปลีขาว มะเขือเทศ เหง้าอาหารสัตว์ รวมทั้งใบข้าวโพด (Herod-L Teresa et al;1993) สามารถเปลี่ยนไนเตรทเป็นไนไตรท์และเปลี่ยนไนไตรท์เป็นแอมโมเนียได้ โดยอาศัย

เอนไซม์ในเตรท รีดักเทส และไนไตรท์ รีดักเทส ซึ่งมีโมลิบดีนัมเป็นโค-แฟกเตอร์ (ดิเรก ทองอร่าม , 2546)

เพื่อเป็นการช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมหลีกเลี่ยงการใช้โลหะหนักในการวิเคราะห์โดยเฉพาะแคดเมียมซึ่งเป็นโลหะหนักที่มีความเป็นพิษสูงและเป็นที่มาของโรคอไต อไต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหารตามแนวทางของวิธีมาตรฐาน (AOAC : OFFICIAL METHODS OF ANALYSIS, 1998) โดยปรับเปลี่ยนวิธีการรีดิวซ์เพื่อเปลี่ยนไนเตรทเป็นไนไตรท์ซึ่งเดิมใช้วิธีรีดิวซ์โดยโลหะแคดเมียม เป็นวิธีการรีดิวซ์ด้วยเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสที่สกัดได้จากใบข้าวโพดในรูปของสารสกัดหยาบ เอนไซม์ที่ผ่านกระบวนการแยกและศึกษาสภาวะของการเกิดปฏิกิริยาไดเอโซไทเซชันที่เหมาะสมสำหรับวิธีวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหาร และจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาทางชีวภาพในการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรท – ไนไตรท์ในตัวอย่าง ให้กับผู้สนใจทั่วไป

คำสำคัญ

การพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ เอนไซม์ในเตรท รีดักเทส ไนเตรท ไนไตรท์

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหาร โดยวิธีรีดิวซ์ด้วยเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสจากใบข้าวโพด
- 2 เพื่อศึกษาสภาวะของการเกิดปฏิกิริยาไดเอโซไทเซชันที่เหมาะสมสำหรับวิธีวิเคราะห์ปริมาณไนเตรทในตัวอย่างอาหาร
- 3 เพื่อจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาทางชีวภาพในการวิเคราะห์ปริมาณไนเตรท – ไนไตรท์ในตัวอย่าง ให้กับนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เครื่องมืออุปกรณ์และสารเคมีในห้องปฏิบัติการสาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และ ห้องปฏิบัติการโปรแกรมวิชาเคมี ศูนย์วิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยผู้วิจัยทำการทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวอย่างพืช

นำเมล็ดพันธุ์พืชซึ่งได้แก่ ข้าวโพดหวานและข้าวโพดเทียน โดยได้รับความอนุเคราะห์จากภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ทำการเพาะเมล็ดในวัสดุเพาะ โดยใส่เมล็ดข้าวโพด 2 เมล็ดต่อหลุม เมื่อเมล็ดงอกได้ 3 ใบหรือไม่เกิน 15 วัน ตัดส่วนลำต้นพร้อมส่วนของใบอ่อน เพื่อนำไปทำการสกัดเอนไซม์ในข้อ 3.3.3.2

2. การตรวจสอบปริมาณเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสในตัวอย่างพืช

2.1 การสกัดเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสจากพืชตัวอย่าง

2.1.1 นำส่วนของพืชที่ตัดได้จากข้อ 1 หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วชั่งมา 10.00 กรัม ใส่ลงในโถงบดยาเติมสารละลายบัฟเฟอร์ฟอสเฟตความเข้มข้น 0.001 โมลาร์ พีเอช 7.5 ปริมาตร 40 มิลลิลิตรที่แช่เย็น

2.1.2 เติมพอลิไวนิลพอลิไพโรลิโดน 0.4 กรัมและซีสเทอีน 0.03 กรัม ทำการบดตัวอย่างพืชให้เซลล์แตกละเอียด หลังจากนั้นทำการกรองผ่านกระดาษกรองสองชั้นด้วยชุดกรองบูชเนอร์ ถ้ายังมีเศษเซลล์เหลืออยู่ให้นำไปปั่นเหวี่ยง

2.1.3 เก็บส่วนของสารละลายไว้ตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสทันทีต่อไปในข้อ 2.2

2.2 การตรวจสอบปริมาณเอนไซม์ในเตรท รีดักเทส

2.2.1 ปิเปตต์สารละลายโซเดียม ไนเตรทความเข้มข้น 10 mM ปริมาตร 900 μ L และสารสกัดหยาบเอนไซม์ปริมาตร 50 μ L ใส่ลงหลอดทดลอง 4 หลอดที่ติดดหมายเลขแล้วหมายเลข 1-4

2.2.2 ปิเปตต์สารละลาย NADH ความเข้มข้น 1 mM ปริมาตร 50 μ L ลงในหลอดทดลองหลอดที่ 2 – 4 ไม่เติมในหลอดที่ 1 จับเวลาทันทีที่เติมเสร็จ โดยหลอดที่ 2 ใช้เวลาในการเกิดปฏิกิริยา 5 นาที หลอดที่ 3 ใช้เวลาในการเกิดปฏิกิริยา 10 นาที และ หลอดที่ 4 ใช้เวลาในการเกิดปฏิกิริยา 15 นาที

2.2.3 เมื่อแต่ละหลอดครบเวลาให้เติมสารละลาย Zinc acetate ความเข้มข้น 1 M ปริมาตร 50 μ L

2.2.4 เติมสารละลาย Sulfanilamide ความเข้มข้น 1 % ปริมาตร 500 μ L เติมสารละลาย NED ความเข้มข้น 0.02 % ปริมาตร 500 μ L และ น้ำกลั่น 1000 μ L

2.2.5 ตั้งทิ้งไว้ 15 นาที วัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 540 นาโนเมตร ทำการคำนวณปริมาณเอนไซม์ตามสูตรอ้างอิงในภาคผนวก

3. การแยกเอนไซม์ด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน โดยใช้เซฟาเด็กซ์จี-25ตามวิธีของ Sanderson (Sanderson G.W. & Cocking E.C., 1963)

3.1 นำสารสกัดหยาบที่ได้จากข้อ 1) 4 มิลลิลิตร ผ่านคอลัมน์ที่บรรจุเซฟาเด็กซ์จี-25 6 กรัม ทำการชะคอลัมน์ด้วยบัฟเฟอร์ฟอสเฟตความเข้มข้น 0.001 โมลาร์ พีเอช 7.5

3.2 เก็บสารละลายที่ชะออกมาส่วนละ 6 มิลลิลิตร เก็บส่วนที่ถูกชะออกมา 12 มิลลิลิตรแรกรวมกันนำไปประเหยแห้งภายใต้สภาวะลดอุณหภูมิให้ปริมาตรเหลือครึ่งหนึ่งของส่วนที่ถูกชะออกมา

3.3 เก็บรวบรวมเอนไซม์ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวไว้ที่อุณหภูมิ 4 °C และแบ่งส่วนหนึ่งมาทำการตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ในเตรท ริดักเทส โดยเจือจางสารละลายเอนไซม์ที่ได้ด้วยบัฟเฟอร์ฟอสเฟตความเข้มข้น 0.001 โมลาร์ pH 7.5 ในอัตราส่วน 1: 1

4. การศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการทำปฏิกิริยา Diazotization coupling

4.1 ศึกษาชนิดของสารประกอบที่สามารถเกิดปฏิกิริยากับไนโตรที่แล้วเกิดเป็น Diazonium ion ส่วนมากเป็นสารที่เป็นอนุพันธ์ของ Aromatic amine ได้แก่ p-bromo aniline และ p-amino – benzoic acid โดยเตรียมความเข้มข้นเท่ากับวิธีการของ AOAC คือที่ความเข้มข้น 0.33 % และปริมาตรที่ใช้ในการทำปฏิกิริยา 0.5 มิลลิลิตร

4.2 ศึกษาชนิดของสารประกอบที่สามารถเกิดปฏิกิริยา coupling กับ Diazonium ion แล้วเกิดเป็นสารประกอบที่มีสี ได้แก่ diphenylamine และ N-(1-naphthyl) ethylenediamine (NED) โดยเตรียมความเข้มข้นเท่ากับวิธีการของ AOAC คือที่ความเข้มข้น 0.13 % และปริมาตรที่ใช้ในการทำปฏิกิริยา 0.5 มิลลิลิตร

4.3 ศึกษาสภาวะที่เหมาะสมสำหรับการเกิดปฏิกิริยา Diazotization coupling โดยมีตัวแปรดังนี้ ได้แก่ ความเข้มข้นและชนิดของกรดที่เหมาะสม เวลาที่ใช้ในการทำปฏิกิริยาและ ความเสถียรของสีที่เกิดขึ้น

5. การศึกษาความเหมาะสมของวิธีการวิเคราะห์ที่พัฒนาแล้วกับชนิดของสารตัวอย่างที่มีไนเตรท-ไนโตรที่เจือปน

5.1 ตัวอย่างอาหารที่มีไนเตรทเจือปนที่เลือกวิเคราะห์ ได้แก่ น้ำผักผลไม้รวม และ ผักกาดหอมที่ปลูกโดยวิธีไฮโดรโปนิคส์

5.2 ประเมินความเหมาะสมของปฏิกิริยาต่างๆที่มีความเหมาะสมพอที่จะเป็นวิธีการวิเคราะห์ใหม่ได้ โดยประเมินผลจากค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซลล์ดังนี้

- ความแม่นยำ (Precision) ของผลการวิเคราะห์โดยเมื่อทำการวิเคราะห์หลายครั้งด้วยวิธีวิเคราะห์หรือสถานะเดียวกันแล้วค่าที่ได้ในแต่ละครั้งมีความใกล้เคียงกันทุกครั้ง ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมพัทธ์ และ ค่าความแปรปรวน
- การบอกลักษณะเฉพาะของวิธีวิเคราะห์ ได้แก่ ความไวของวิธีวิเคราะห์ (Sensitivity) โดยประเมินผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของชุดการทดลองกราฟมาตรฐานในแต่ละคู่ปฏิบัติการ

ผลการวิจัย

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสในตัวอย่างพืช

จากการตรวจสอบหาประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ในเตรท รีดักเทส ในข้าวโพดหวานและข้าวโพดเทียน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 540 นาโนเมตรในช่วงเวลาที่ 5, 10, และ 15 ของสารสกัดหยาบที่ได้จากข้าวโพดทั้ง 2 พันธุ์

ชนิดของพืช	ค่าการดูดกลืนแสงความยาวคลื่น 540 nm			
	Blank	5	10	15
ข้าวโพด เทียน	0.048	0.225	0.381	0.557
ข้าวโพดหวาน	0.055	0.389	0.685	0.897

ตารางที่ 2 แสดงค่าประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ในเตรท รีดักเทส ในหน่วยยูนิตต่อมิลลิลิตรต่อนาทียของสารสกัดหยาบที่ได้จากข้าวโพดทั้ง 2 พันธุ์

ชนิดของพืช	ประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ (ยูนิตต่อมิลลิลิตรต่อนาทีย)
ข้าวโพด เทียน	0.072
ข้าวโพดหวาน	0.124

จากตารางที่ 1 และ 2 พบว่า ข้าวโพดหวานมีเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสมากกว่าข้าวโพดเทียนเทียนคือ 0.072 และ 0.124 ยูนิตต่อมิลลิลิตรต่อนาทีย ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกใช้ข้าวโพดหวานเป็นแหล่งของเอนไซม์

2. การตรวจสอบปริมาณเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสในสารละลายเอนไซม์ที่แยกด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน ได้ผลดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 แสดงการตรวจสอบปริมาณเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสในช่วงเวลาที่ 5,10, และ 15 ของสารละลายเอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่แยกด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน

ชนิดของพืช	ค่าการดูดกลืนแสงความยาวคลื่น 540 nm			
	Blank	5	10	15
ข้าวโพดหวาน	0.010	0.958	1.710	2.011

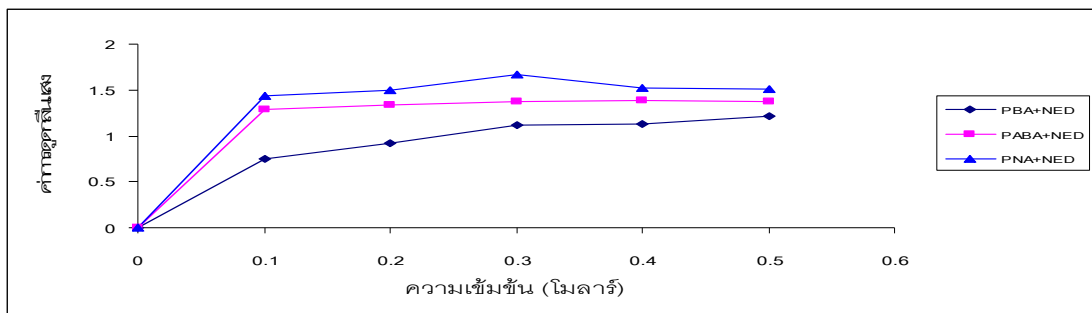
ตารางที่ 4 แสดงค่าประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ในเตรท รีดักเทสในหน่วยยูนิิตต่อมิลลิลิตรต่อนาทีของสารละลายเอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่แยกด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน

ชนิดของพืช	ประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์ (ยูนิิตต่อมิลลิลิตรต่อนาที)
ข้าวโพดหวาน	0.379

จากตารางที่ 3 และ 4 พบว่าค่าปริมาณเอนไซม์ในเตรทรีดักเทส (ประสิทธิภาพการทำงาน) ของสารละลายเอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่แยกด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน มีค่าสูงกว่าสารละลายเอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการแยกด้วยวิธีดังกล่าว

3. การศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการทำปฏิกิริยา Diazotization coupling

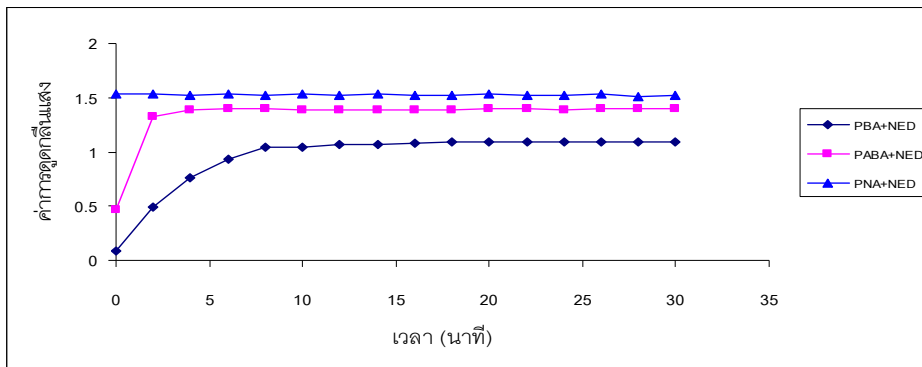
จากผลการทดลองความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกเพิ่มเติม โดยใช้ความเข้มข้นที่ 0.02, 0.04, 0.06, 0.08, 0.1, 0.2, 0.3, และ 0.4 โมลาร์ตามลำดับ แสดงดังกราฟภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กราฟแสดงผลความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกที่ความเข้มข้น 0.02 – 0.5 โมลาร์

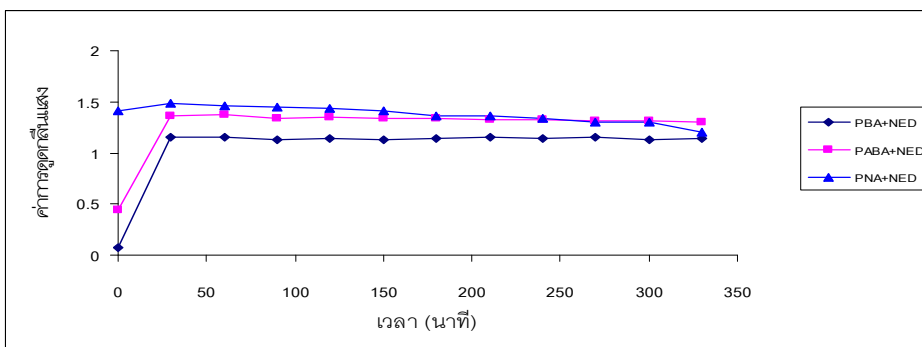
จากผลการทดลองความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกเพิ่มเติม โดยใช้ความเข้มข้นที่ 0.02, 0.04, 0.06, 0.08, 0.1, 0.2, 0.3, และ 0.4 โมลาร์ตามลำดับ โดยคู่ปฏิกิริยาระหว่าง PBA และ NED ได้ความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกที่เหมาะสมเท่ากับ 0.5 โมลาร์ สำหรับคู่ปฏิกิริยาระหว่าง PABA และ NED ได้ความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกที่เหมาะสมเท่ากับ 0.4 โมลาร์ และคู่ปฏิกิริยาระหว่าง PNA และ NED ใช้ความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกที่เหมาะสมเท่ากับ 0.3 โมลาร์

ผลการศึกษาเวลาที่เหมาะสมในการเกิดปฏิกิริยาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนแรกและจากการศึกษาช่วงเวลาของการเกิดปฏิกิริยาของแต่ละคู่ปฏิกิริยา แสดงดังภาพที่ 16 ซึ่งให้ค่าการดูดกลืนแสงอย่างคงที่ ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจนดังในกราฟภาพที่ 2



ภาพที่ 2 กราฟแสดงช่วงเวลาที่เหมาะสมของการเกิดปฏิกิริยาของแต่ละคู่ปฏิกิริยา

ผลการทดลองความเสถียรของสีผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากปฏิกิริยา โดยทิ้งให้เกิดปฏิกิริยา ณ อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 330 นาที ภาพที่ 3



ภาพที่ 3 กราฟแสดงความเสถียรของสีของแต่ละคู่ปฏิกิริยา

สรุปและอภิปรายผล

1. การตรวจสอบปริมาณแอนไซม์ในเตรท รีดักเทสในสารละลายแอนไซม์ที่แยกด้วยวิธีโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน

จากการศึกษาสถานะการทำปฏิกิริยาเบื้องต้นพบว่าประสิทธิภาพในการเกิดปฏิกิริยาค่า จึงได้ทำการแยกแอนไซม์ในเตรท รีดักเทสด้วยโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และจากการตรวจสอบ ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า สารละลายแอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ผ่านกระบวนการแยกด้วยวิธีดังกล่าว มีค่า ประสิทธิภาพการทำงาน สูงกว่าสารละลายแอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการแยกถึง 3 เท่า

2. การศึกษาสถานะที่เหมาะสมในการทำปฏิกิริยา Diazotization coupling

จากการศึกษาสถานะที่เหมาะสมในการทำปฏิกิริยา Diazotization coupling สามารถสรุปสถานะที่เหมาะสมต่างๆได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปสถานะที่เหมาะสมของกลุ่มปฏิกิริยาระหว่าง PBA และ NED กับ PABA และ NED

สถานะที่ศึกษา	กลุ่มปฏิกิริยาระหว่าง	
	PBA และ NED	PABA และ NED
ค่า λ_{\max} (นาโนเมตร)	556	545
ความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริก (โมลาร์)	0.5	0.4
ช่วงเวลาของการเกิดปฏิกิริยา (นาที)	15	15
ความเสถียรของสี (ชั่วโมง)	5.5	5.5

จากการศึกษาสถานะการทำปฏิกิริยาเบื้องต้นพบว่าประสิทธิภาพในการเกิดปฏิกิริยาค่า จึงได้ทำการแยกแอนไซม์ในเตรท รีดักเทสด้วยโครมาโทกราฟีแบบเจลฟิลเทรชัน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และจากการตรวจสอบ ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า สารละลายแอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ผ่านกระบวนการแยกด้วยวิธีดังกล่าว มีค่า ประสิทธิภาพการทำงาน สูงกว่าสารละลายแอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการแยก ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ Sanderson (Sanderson G.W. & Cocking E.C.,1963) และพบว่ามีค่า ประสิทธิภาพการทำงาน สูงกว่าสารละลายแอนไซม์จากข้าวโพดหวานที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการแยกถึง 3 เท่า

จากการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการทำปฏิกิริยา Diazotization coupling ในส่วนของชนิดและความเข้มข้นของสารละลายกรด เวลาที่ใช้ในการเกิดปฏิกิริยา และความเสถียรของสีผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยา โดยจากการศึกษาพบว่ากรดที่เหมาะสมในการเกิดปฏิกิริยาได้แก่กรดไฮโดรคลอริก ช่วงเวลาที่ใช้ในการเกิดปฏิกิริยาอยู่ระหว่าง 15-30 นาที และความเสถียรของสีผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยานั้น มีความสอดคล้องใกล้เคียงกับวิธีการวิเคราะห์ของ AOAC และผลการทดลองของอัฟคามิและคณะ (Afkhani et al,2004)

วิธีการวิเคราะห์แต่ละวิธีนั้นมีความเหมาะสมกับตัวอย่างแต่ละชนิดแตกต่างกันออกไป นั่นคือเนื้อของสารตัวอย่าง (matrix) มีผลโดยตรงต่อวิธีการวิเคราะห์ โดยที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของการตรวจวัด หรือรบกวนการเกิดปฏิกิริยา ดังนั้นวิธีใหม่ที่พัฒนาขึ้นนั้นในการนำไปใช้ในการวิเคราะห์กับสารตัวอย่างชนิดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ ควรจะต้องทำชุดการตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการวิเคราะห์โดยที่พิจารณาจากค่า ร้อยละประสิทธิภาพของวิธี ด้วยซึ่งวิธีการวิเคราะห์หนึ่งอาจมีความเหมาะสมกับสารตัวอย่างบางชนิดโดยขึ้นอยู่กับเนื้อของสารตัวอย่าง (matrix)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเปรียบเทียบวิธีการวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้นใหม่กับวิธีวิเคราะห์เดิม โดยไม่ได้ทำการเปรียบเทียบกับวิธีวิเคราะห์ที่มีวิธีการแตกต่างกันเช่น วิธีที่มีการใช้เครื่องมือขั้นสูงซึ่งมีข้อจำกัดหลายด้าน ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรที่จะมีการวิจัยต่อเพื่อเปรียบเทียบในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม โดยเปรียบเทียบระหว่างวิธีวิเคราะห์ เปรียบเทียบระหว่างห้องปฏิบัติการ เปรียบเทียบระหว่างผู้วิเคราะห์ ความหลากหลายของชนิดตัวอย่าง ตัวรบกวนในการวิเคราะห์ และอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. 2541. **ไนเตรทไนไตรท์และสารประกอบเอ็น-ไนโตรโซ**. ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- Ananth S and Moraghan JT. 1987. The effect of calcium and magnesium on soil nitrate determination by automated segmented-flow methods. **Soil Science Society of America Journal**. 51(3):664-667.
- Andersson, R. 1985. Nitrate reduction during fermentation by Gram-negative bacterial activity in carrots. **International Journal of Food Microbiology**. 2:219-225.
- Association of Analytical chemist. 1998. **official Method of Analysis Association of Analytical chemist**. Washington DC.
- Afkhami et al. 2004. Spectrophotometric determination of nitrite Based on Its Reaction with p-nitroaniline in the presence of diphenylamine in micellar media. **Bull Korean Chem soc**. 25(7):1009-1011
- Anderson RC et al. 2004. Utilization of the nitrate reductase enzymatic pathway to reduce enteric pathogens in chickens. **Poultry Science**. 83(11):1857-1860.
- Beijaars PR et al. 1994. Determination of nitrate in vegetables by continuous flow : Interlaboratory study. **J AOAC Int**. 77(6):1522-1529
- Kolb, B., Haug, M., Janzowski, C., Vetter, A., and Eisenbrand. 1997. Potential Nitrosamine Formation and its Prevention During Biological Denitrification of Red Beet Juice. **Food and Chemical Toxicology**. 35:219-224.
- Mathews, Christopher K. et al. 2000. **Biochemistry**. 3rd ed. San Francisco : Addison Wiley Longman.
- Maynard, D.N., and Barker, A.V. 1979. Regulation of nitrate accumulation in vegetables. **Acta Hort**. 93:153-162.
- Usha, G., Naidu, A.N., and Kamala, K. 1993. **Food Compos Anal**. 6:242-249.
- Sanderson G.W. & Cocking E.C. 1963. Enzymic Assimilation of Nitrate in Tomato Plants. I. Reduction of Nitrate to Nitrite. **Plant Physiology**. 23 : 416-422.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี
FACTORS RELATED TO BUY TOWN HOUSES IN PATUMTHANI

¹⁾ จาริณี เสาวคนธ์ ²⁾ ผศ.ดร. ภิเษก จันทร์เอี่ยม ³⁾ ผศ.ดร. ชนะ เกษ โกศล
¹⁾ Jarinee Saovakon ²⁾ Asst. Prof. Dr. Pisake Juneam ³⁾ Asst. Prof. Dr. Chana Keskosol

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ทำกรวิจัย ได้แก่ ผู้บริโภคที่ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผลการวัดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไค - สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ ในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมและด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านนโยบายรัฐบาล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเพศ ด้านอายุ ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านสถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนด้านอาชีพ และด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และด้านสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านนโยบายรัฐบาล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ABSTACT

1. The important level of marketing mixed factors to buy town housed of consumers as a whole and the aspects of product, price, place were high level while promotion were moderate level.

2. The important level of other factors to buy town housed of consumers as a whole and the aspects of economic, technology and government policy were high level while social were moderate level.

3. Relationship analysis between important of personal factors to buy town housed of consumers found that gender, age, income and civil status had non significant relationship while occupation and number of person in family had significant relationship at .05 level.

4. Relationship analysis between important of marketing mixed factors to buy town housed of consumers found that as a whole and the aspect of product, price and promotion had significant relationship at .05 level while place had non significant relationship.

5. Relationship analysis between important of other factors to buy town housed of consumers found that as a whole and the aspect of economic, technology and social had significant relationship at .05 level while government policy had non significant relationship.

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโครงการบ้านจัดสรรมีมากมาย มีการพัฒนารูปแบบของที่อยู่อาศัยให้เกิดขึ้นหลากหลาย อาทิเช่น บ้านเดี่ยว สำหรับครอบครัวใหญ่ที่ต้องการมีบ้านเป็นส่วนตัวและมีบริเวณพื้นที่มาก บ้านแฝดสำหรับครอบครัวขนาดกลางถึงเล็ก มีเพื่อนบ้านและอยู่เป็นหมู่คณะ หรือบ้านทาวน์เฮ้าส์สำหรับผู้อาศัยที่ชอบอยู่เป็นกลุ่มเพื่อนพี่น้องหรือกลุ่มคนที่เพิ่งกำลังมีครอบครัว แต่ยัง

ไม่มีบุตร รวมถึงมีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการก่อสร้างบ้าน ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เช่น การสร้างบ้านเสร็จทันเวลาพร้อมเข้าอยู่ได้ทันที หรือผู้บริโภคสามารถเลือกวัสดุในการก่อสร้างได้เองตามใจชอบ หรือเลือกที่จะตกแต่งภายในด้วยการเลือกเฟอร์นิเจอร์เองก็สามารถทำได้ และผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียงสร้างความไว้วางใจแก่ผู้บริโภคด้วย ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกได้อย่างตรงตามความต้องการ ถ้ากล่าวถึงธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ หรือธุรกิจหมู่บ้านจัดสรรแล้วนั้น ท่าเลที่มีความเจริญเติบโตมากในตอนนี้ คือ โครงการหมู่บ้านจัดสรรในจังหวัดปทุมธานี

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังไม่รวมถึงปัจจัยทางอ้อมอีกหลายประการ อาทิเช่น จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถเป็นตัวเลือกให้กับผู้บริโภค ท่าเลที่เหมาะสมหรือเรื่องราคาของที่อยู่อาศัย ซึ่งผู้บริโภคต้องคำนึงถึงไปพร้อม ๆ กัน ด้วยเหตุนี้เองทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดได้ต่อไป

คำสำคัญ

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด

โจทย์วิจัย/ปัญหา

ระดับปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ ในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี มีความสำคัญเป็นอย่างไร และปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยปทุมธานี มีความสำคัญเป็นอย่างไร และปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานีหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ ในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ เขตอำเภอชัยบุรี ในจังหวัดปทุมธานีรวมทั้งสิ้น 2,049 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มประชากร 3 โครงการ คือ โครงการนิคมทรัพย์สินโยธา โครงการบึงน้ำรักษ์ และโครงการชัยภูมิ รวมทั้งสิ้น 1,130 คน

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้วิธีคำนวณตามสูตรของ ทาโรยามานะ (Tara Yamane อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุต, 2542 : 10) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามโครงการบ้านจัดสรร และสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic) โดยสุ่มตัวอย่างตามบ้านเลขที่ทุก ๆ 3 หลัง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี มีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ส่วนที่ 2 คือ ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีการหาคุณภาพดังนี้

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหา (Validity) โดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของ ยุทธพงษ์ กัยวรรณ (2543 : 123) และเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.6 นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 123)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริโภครที่ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ เขตอำเภอชัยบุรี ในจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โครงการ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 137) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงเจ้าของโครงการบ้านจัดสรรทั้ง 3 โครงการ เพื่อ

ขออนุญาต แจกแบบสอบถามให้กับผู้ซื้อทาวน์เฮ้าส์

3.2 ผู้วิจัยแจกและรับแบบสอบถามกลับคืน แล้วทำการตรวจสอบคัดแยกเฉพาะฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ ในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี ใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

4.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี ใช้สถิติค่าสถิติไค - สแควร์ (Chi - Square)

ผลการวิจัย

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ ในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านนโยบายรัฐบาล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเพศ ด้านอายุ ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านสถานภาพการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนด้านอาชีพ และด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และด้านสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านนโยบายรัฐบาล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับมากอาจเนื่องจากการตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ผู้ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องสาธารณูปโภคของโครงการที่เลือกสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของไพศาล ภูเจริญ (2540) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคในการซื้อบ้านจัดสรร ของบริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) โครงการในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่สำคัญในการซื้อบ้านในโครงการของบริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) ได้แก่ ชื่อเสียงของบริษัท และสาธารณูปโภคที่ครบเป็นอันดับหนึ่ง

ปัจจัยด้านราคา จากการศึกษาพบว่า ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับมากอาจเนื่องจากการตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ผู้ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องของราคาที่เหมาะสมสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริศักดิ์ ฉันทชัยวัฒน์และคณะ (2539) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัย : ศึกษากรณีเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ที่เลือกซื้อบ้านแต่ละประเภท ให้ความสำคัญของปัจจัยเรื่องระดับราคาแตกต่างกัน โดยผู้ที่เลือกซื้อทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญ เรื่องระดับราคามากที่สุด ปัจจัยเรื่องเงื่อนไขอัตราดอกเบี้ย ปัจจัยเรื่องระยะเวลาผ่อนค่างาน มากที่สุด

ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จากการศึกษาพบว่า ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจากการซื้อให้ความสำคัญในเรื่องของทำเลที่ตั้งโครงการสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชัย อรรถวิภาณนท์ (2535) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้อยู่อาศัยให้ความสำคัญมาก ปัจจัยเรื่องทำเลที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกต่อการเข้าถึง

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษาพบว่า ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากการซื้อให้ความสำคัญในเรื่องการบริการหลังการขายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวิล แซ่ลี (2538) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจซื้อและบ้านมือสองในเขตบางกะปิ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยในการตัดสินใจซื้อบ้านมือสอง เกิดจากความจำเป็นและเงื่อนไขการดำรงชีวิตในระแวกนั้น โดยมีอันดับ 1 ทำเลที่ตั้ง อันดับที่ 2 ราคา อันดับที่ 3 การเดินทางสะดวก และอันดับที่ 4 สภาพบ้าน

2. ระดับความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ ในการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านนโยบายรัฐบาล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวม ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มมูลค่าในอนาคตสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุปราณี วรรณศรี (2540) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มความต้องการบ้าน และที่อยู่อาศัยในจังหวัดราชสีห์มา พบว่า ปัจจุบันนครราชสีห์มี โครงการที่อยู่อาศัยเกิดขึ้นหลายโครงการ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัยประเภท คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ บ้านจัดสรร และแต่โครงการมีทั้งประเภทที่ผู้บริโภคร้องการอาศัยอยู่จริง และต้องการเก็งกำไร เพื่อที่จะได้กำไรในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการซื้อไว้เพื่อให้เช่า หรือต้องการซื้อไว้เพื่อขายต่อ

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวม ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องการก่อสร้างที่ทันสมัยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ ฉันทชัยวัฒน์และคณะ (2539) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัย: ศึกษากรณีเฉพาะใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เลือกซื้อบ้านแต่ละประเภท ให้ความสำคัญให้ความสำคัญของปัจจัยแบบบ้านแตกต่างกัน โดยผู้ที่เลือกซื้อบ้านเดี่ยวจะให้ความสำคัญ เรื่องแบบบ้านมากที่สุด

ปัจจัยด้านนโยบายรัฐบาล โดยภาพรวม ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องของการให้ลดหย่อนภาษีสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ อรุณี ชิวะธรรมานนท์ (2545) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองใน เขตเส้นทางเดินรถไฟฟ้ามหานคร การศึกษาพบว่า การได้รับสวัสดิการจากหน่วยงาน สามารถนำ ค่าใช้จ่ายจากการซื้อบ้านไปหักลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคลได้ จึงตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยด้านสังคม โดยภาพรวม ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก ผู้ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องการตัดสินใจด้วยตนเองสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ คอตเลอร์ (Kotler : 2003) ปัจจัยทางด้านสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และ อิทธิพลต่อพฤติกรรม การซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย 1) กลุ่มอ้างอิง 2) ครอบครัว 3) บทบาท และสถานะของบุคคล

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัด ปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเพศ ด้านอายุ ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านสถานภาพการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนด้านอาชีพ และด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านอาชีพ จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือนสามารถผ่อนชำระบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิลเลียม และจอร์จ (William and George, 1966 อ้างถึงใน คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ร่วมกับ หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ : 2548) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วงจรชีวิตครอบครัวกับการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้บริโภค ผลการศึกษาพบว่า การมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้สัดส่วนรายจ่ายในหมวดอื่น ๆ เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ส่วนช่วงเริ่มต้นชีวิตคู่ทำให้คนมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ขึ้นจากช่วงโสด อีสรระจากการใช้เงินหมดไปกับการกิน เที่ยว ก็เริ่มหันมามองความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น การเริ่มต้น ผ่อนบ้าน หรือซื้อประกันชีวิต รวมทั้งการทุ่มเททำงานหนักเพื่ออนาคต

ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้าน ทาวน์เฮ้าส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ซื้อบ้าน ทาวน์เฮ้าส์จะมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 3 – 5 คนขึ้นไป การตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ จึงเหมาะสำหรับครอบครัวขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นนท์ สหยา (2545) ที่ได้ ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองผ่านบริษัทตัวแทนขาย กรณีศึกษา บริษัท โรยัล แอสเซ็ทส์ คอนเซิร์ทเมนท์ จำกัด พบว่า ผู้ซื้อส่วนใหญ่มีปัญหาพื้นที่ใช้สอย คือ บ้านหลังเดิมมีขนาดเล็กไม่ เพียงพอกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก ผู้ซื้อคำนึงถึงสาธารณูปโภค อายุการใช้งานของบ้าน สภาพสิ่งแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของโครงการ อุปกรณ์ในการก่อสร้าง รวมทั้งการออกแบบตกแต่งภายในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รัสต์ และเคิร์กแพทริก (Russ and Kirkpatrick : 1982) ผลิตภัณฑ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะ หรือลักษณะสำคัญที่ถูกนำมา รวมกัน เพื่อนำไปสร้างความพอใจให้แก่ผู้ซื้อ

ปัจจัยด้านราคา จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก ผู้ซื้อคำนึงถึงราคาที่เหมาะสมคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป โครงการมีหลายระดับราคาให้เลือกตามคุณภาพ การผ่อนชำระ และสามารถต่อรองราคาได้ ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ ฉันทชัยวัฒน์และคณะ (2539) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ ตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัย : ศึกษากรณีเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้ที่เลือกซื้อ บ้านแต่ละประเภท ให้ความสำคัญของปัจจัยเรื่องระดับราคา แตกต่างกัน โดยผู้ที่เลือกซื้อทาวน์เฮ้าส์ ให้ความสำคัญ เรื่องระดับราคามากที่สุด ปัจจัยเรื่องเงื่อนไขอัตราดอกเบี้ย ปัจจัยเรื่องระยะเวลา ผ่อนดาวน์ มากที่สุด

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง สร้างความเชื่อถือให้กับผู้บริโภค เป็นที่รู้จักและยอมรับของบุคคลทั่วไป ผู้ซื้อยังคำนึงถึงการมีบริการหลังการขาย มีพนักงานขายตรง และบริการเยี่ยมชมโครงการหรือบ้านตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิสิทธิ์ สุนทรามงคล (2540) ศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านการโฆษณา เป็นลำดับแรกรองลงมาคือ การส่งเสริมการขาย และการขายโดยใช้พนักงานขาย

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และด้านสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านนโยบายรัฐบาล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก การตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์จะต้องขึ้นอยู่กับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมรายได้และรายจ่ายของผู้ซื้อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และการให้สินเชื่อของธนาคาร

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก การก่อสร้างที่มีความทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบบ้านก่อนสร้างเสร็จ โดยให้ผู้ซื้อสามารถเห็นภาพทั้งภายนอกและการตกแต่งภายในก่อนการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยด้านสังคม จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก การซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ผู้ซื้อต้องการอยู่กัน ได้ทั้งครอบครัว หรืออยู่ใกล้ญาติ บุคคลที่สนิทใกล้ชิด และในพื้นที่บริเวณดังกล่าวอาจมีแนวโน้มที่จะเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีการขยายเป็นย่านธุรกิจในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ชำนาญ เจนพานิชย์ (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านจัดสรร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสังคม มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านจัดสรรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ ผู้ซื้อบ้านจัดสรรเห็นว่า พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเป็นชุมชนขนาดใหญ่ การพัฒนาเมืองเป็นศูนย์กลางการศึกษา การดูแลและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานราชการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ ในระดับมาก มีเพียงแต่ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะ ข้อเสนอที่ใช้ในการโฆษณา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้ประกอบการควรทำการศึกษาปัจจัยทางการตลาดในด้านต่าง ๆ จะทำให้ผู้ประกอบการได้เน้นให้ความสำคัญตรงกับความต้องการของลูกค้าต่อไป

2) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยอื่น ๆ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ในระดับมาก มีเพียงด้านสังคมเท่านั้น ที่ผู้ซื้อให้ความสำคัญในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการตัดสินใจซื้อบ้านตามคำแนะนำจากบุคคลต่าง ๆ ดังนั้น ผู้ประกอบการควรพิจารณาปัจจัยด้านนี้เป็นพิเศษ เพื่อให้โครงการเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3) จากการศึกษาพบว่า ผู้ซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์ตัดสินใจซื้อในโครงการนิคมทรัพย์สินการโยธา ให้ความสำคัญ ด้านเศรษฐกิจมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน รายได้ของผู้ซื้อ อัตราดอกเบี้ยในการผ่อนชำระ การให้สินเชื่อของธนาคาร และการเพิ่มมูลค่าในอนาคต ดังนั้น ผู้ประกอบการควรจะเน้นและรักษามาตรฐานดังกล่าวให้มีระดับสูงขึ้นตามความต้องการของลูกค้า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์เท่านั้น ผู้สนใจควรทำการศึกษาเจาะลึกลงไปในแต่ละประเภทของบ้านจัดสรร เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ซึ่งจะช่วยให้ได้ทราบผลการวิจัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการต่อไป

2) การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านทาวน์เฮ้าส์โดยมีกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในจังหวัดปทุมธานีเท่านั้น ผู้สนใจควรทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่แตกต่าง เพื่อเป็นการตรวจสอบผลที่ได้จากการวิจัยว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

3) ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาในเรื่องอื่น ๆ เช่น ปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองของผู้บริโภค ความพึงพอใจต่อบริการหลังการขายบ้านจัดสรร

บรรณานุกรม

- ขวัญชัย อรรถวิภาณนท์. 2535. **ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชำนาญ เจนนานิชย์. 2548. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบ้านจัดสรร ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา**. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นนท์ สหยา. 2545. **ปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองผ่านบริษัทตัวแทนขาย : กรณีศึกษา บริษัท โรยส์ แอสเซทส์ คอนเซิร์ทแอนด์ จำกัด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา การบริหาร ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสิทธิ์ สุนทรามงคล. 2540. **ส่วนประสมการส่งเสริมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก ซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคใน จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพศาล ภูเจริญ. 2540. **ปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคในการซื้อบ้านจัดสรรของ บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) โครงการใน จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริศักดิ์ นันทชัยวัฒน์ และคณะ. 2539. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัย : ศึกษาเฉพาะ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โครงการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท สำหรับผู้บริหาร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมถวิล แซ่ลี. 2538. **ปัจจัยการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองในเขตบางกะปิ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปราณี วรรณศรี. 2540. **การศึกษาแนวโน้มความต้องการบ้านและที่อยู่อาศัยในจังหวัด นครราชสีมา**. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- อรุณี ชีวะธรรมานนท์. 2545. **การศึกษาเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองในเขตเส้นทาง เติร์ดไฟฟ้าบีทีเอส**. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด สถาบันราชภัฏ สวนดุสิต.
- Kotler, Philip. 2003. **Marketing Management**. Englewood Cliffs : Prentice Hall.
- Russ, Frederick A. and Kirkpatrick. 1982. **Charles A. Marketing**. Boston : Brown and Company.

การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการ
องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว

THE STUDY COMMENT WHICH BELONGS TO MEMBER AND COMMITTEE OF SUB
DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION ON BASIC EDUCATION MANAGEMENT OF
SUB DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN SAKAEW PROVINCE

¹⁾ทวี เขตขันธ์ ²⁾ศศ.ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์ ³⁾ศศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล

¹⁾Tawee Katekhan ²⁾Asst. Prof. Dr. Suwanna Chotisukan ³⁾Asst. Prof. Dr. Orasa Cosalananthakul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว ใน 5 ด้าน คือ ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา วิธีบริหารจัดการศึกษา การจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 425 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2),3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

1. ความคิดเห็นของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว พบว่า ความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ใน 3 ด้าน คือ ด้านประสบการณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา และด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา ส่วนอีก 2 ด้าน คือ ด้านวิธีบริหารจัดการศึกษา และด้าน 5 ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The objective of this research is to study comment which belongs to member and committee of Sub district administration organization on basic education management of Sub district administration organization in Sakaew province. In addition, it is performed to compare comment between member and committee of Sub district administration organization on basic education management of Sub district administration organization in Sakaew province by specifying in five factors. The first factor is experience of Sub district administration organization in organizing or participating in education area, followed by preparation of education establishment, education management method, allocation on education expense, and education type and level that appropriate for problem condition and community requirement.

Sample group chosen in the research are member and committee of Sub district administration organization with an amount of 425 people. Instrument used are questionnaire, five rating scale, statistic use for analyzing information are percentage, standard deviation and t-test

Result of research

1. comment of member and committee of Sub district administration organization on readiness in management of basic education of Sub district administration organization in Sakaew province is in the middle level

2. After analyzing by compare comment of member of Sub district administration organization on readiness in management of basic education of Sub district administration organization in Sakaew province. We found that comment from committee and member is different locating importantly in 0.5 levels in three factors which are experience of Sub district administration organization in organizing or participating in education area, preparation of education establishment and allocation on education expense. The other two factors are Education management method and education type and level suitable for problem Condition and community requirement.

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยเกี่ยวกับการได้รับการศึกษาจากรัฐ ในมาตรา 43 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน” ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาของรัฐจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และเอกชน ทั้งนี้ ตามกฎหมายมาตราดังกล่าว ทำให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งนับว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา ในระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความคิดเห็นและความเหมาะสม ความต้องการของท้องถิ่น

นอกจากนั้น พระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์กรจัดการศึกษา ซึ่งคณะอนุกรรมการ จัดทำแผนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษา ได้จัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ให้กำหนดให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยไปยังองค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ ตามความคิดเห็นและหลักเกณฑ์การประเมินที่กำหนด โดยกำหนดระยะเวลาการถ่ายโอน ในระยะที่ 1 ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดแผนการปฏิบัติการจัดการศึกษาให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด

นโยบายปีการศึกษา 2544 ทุกโรงเรียนไม่เปิดรับเด็กอนุบาล 3 ขวบ ให้ทุกโรงเรียนสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความร่วมมือ เรื่องอาคารสถานที่ บุคลากร ครู ผู้ดูแลเด็ก วิชาการและงบประมาณ เพื่อให้องค์กรส่วนท้องถิ่น ดำเนินการการจัดการศึกษาเด็กอนุบาล 3 ขวบ (สมเกียรติ ชอผล และ คนอื่นๆ, 2543) เวลาการถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการ ระยะที่ 1 ในปีงบประมาณ 2546 และระยะที่ 2 ในปีงบประมาณ 2548 เป็นต้นไป กำหนด ระดับปฐมวัย (อนุบาล) อายุ 4 – 6 ขวบ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ที่มีความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สถาปนาและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้ฐานะเป็นนิติบุคคล ตำบลทำหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาตำบล ตามแผนงาน โครงการและงบประมาณของตนเองเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

แนวโน้มในการกระจายอำนาจทางการศึกษาต่อไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และตามมติคณะกรรมการการกระจายอำนาจและมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นแล้วว่า แม้ว่าจะมีการปฏิรูประบบราชการแล้วก็จะยังไม่ทบทวนภารกิจทั้งหมดที่จะต้องมีการถ่ายโอนจนกว่าจะได้ปฏิบัติไปแล้วและประเมินพบว่าทำแล้วเกิดความเสียหายและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำไม่ได้ ซึ่งในส่วนของการศึกษา จึงควรกำหนดเป้าหมายให้ได้ชัดเจนและเร่งรัดให้มีการถ่ายโอนได้จริง มีการประเมินและพิสูจน์ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำได้หรือไม่

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการรับประกันถึงมาตรฐานการจัดการศึกษาได้ระดับหนึ่ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแสดงความจำนงค์ ว่าประสงค์จะจัดการศึกษาในท้องถิ่น นั่นก็หมายความว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆเชื่อมั่นในศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการ และดูแลเรื่องการจัดการศึกษาได้ และแน่นอนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล จะต้องไม่ปล่อยให้ประชาชนของตน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานในท้องถิ่นได้รับการบริการด้านการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ฉะนั้นความเป็นห่วง ความคลางแคลงใจ และความกังวลว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สามารถบริหารจัดการและดูแลด้านการศึกษาจึงคลายได้ระดับหนึ่ง (วุฒิสาร ต้นไชย, 2542, กรมการปกครอง, 2544)

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทย ที่เตรียมการถ่ายโอนงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้อยู่ในการดูแลขององค์กรบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ประเด็นเรื่องความคิดเห็นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นปฏิบัติที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่ง ที่จะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ

องค์การบริหารส่วนตำบล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โจทย์วิจัย/ปัญหาการวิจัย

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว เป็นอย่างไร และแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว จำแนกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 1,551 คน และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการคำนวณจากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane อ้างใน ประคอง วรรณสูตร, 2542: 10) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่าแบบลิเคิร์ต(Likert Scale) โดยมีการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถาม

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด และนำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Alpha Coefficient ของ ครอนบาช (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 132 –133)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งอธิบายข้อมูลตามลักษณะของประชากร

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ประกอบด้วย ศึกษาความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว ใน 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ใช้สถิติการหาค่า ร้อยละ (percentage) การหาค่าเฉลี่ยและการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนโดยอาศัยแนวคิดของ Best (1978 : 246)

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว พบว่า

1. ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแผนการเตรียมความคิดเห็นในการจัดการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา และ ด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการศึกษาการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังเป็นการกำหนดโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่และยังไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากนัก ซึ่งสอดคล้องกับพวงแก้ว จุ่งลก (2544) ได้

ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตรัง ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น การจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองได้จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ โดยรัฐจะต้องกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นหรือต้องยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียน ดังนั้นสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการศึกษาและประชาชนเองต้องตระหนักถึง ศักยภาพและผลก้นตนเองเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาเกี่ยวพันสอดคล้องกับชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะด้านประสบการณ์องค์กรส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลเห็นว่าประสบการณ์องค์กรส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษามากนักนอกจากการมีส่วนร่วมในการจัดหาเงินบริจาคและการจัดหาทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจวบ สือประสาร (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียนขยายโอกาสในเขตการศึกษา 1 พบว่า คณะกรรมการ โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาและจัดสรรทรัพยากรในระดับมาก

นอกจากนี้ ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องกรให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของให้กับ โรงเรียน แต่การบริจาดดังกล่าวจะได้รับความร่วมมือก็ต่อเมื่อโรงเรียนเป็นฝ่ายเข้าไปขอความร่วมมือ สอดคล้องผลการวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของให้กับโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งโรงเรียนเป็นฝ่ายขอความร่วมมือจากชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ด้านประสบการณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากสภา

องค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า อบต.มีการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ทางด้านการสอนอย่างต่อเนื่องและมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนในการดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างอาคารสถานที่ จัดหาสื่อ อุปกรณ์ วัสดุทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสมทั้งยังจัดหาวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญสม ขอเจริญ และคนอื่นๆ (2541) ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องส่งเสริมการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ประธานและเลขาธิการคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมีความเห็นว่าการบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านแผนการเตรียมความคิดเห็นในการจัดการศึกษา สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้มีการเตรียมจัดทำแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา มีการเตรียมอาคารสถานที่ในการจัดการศึกษา เตรียมจัดหาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการเตรียมในด้านวิชาการ ในการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร แผนการสอน เนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการเตรียมช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและมีโครงการเตรียมส่งต่อเด็กนักเรียนที่จบการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เช่น มัธยมศึกษา วิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมิต มั่งมีทรัพย์ (2540) อ้างถึงใน พงศ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (2541) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกระบวนการจัดและพัฒนาศึกษาในโรงเรียน เขตการศึกษา 1 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในลักษณะเสนอข้อมูลความคิดเห็นในการจัดและพัฒนาศึกษาของโรงเรียนในเขตเทศบาล มีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนพัฒนาศึกษาของโรงเรียนในเรื่องการเสนอแนะการศึกษาเพื่ออาชีพ เพื่อบำรุงรักษาจารีตประเพณีและศาสนา เร่งรื้อให้ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในทุกระดับชั้นตามที่กำหนดของโรงเรียน เสนอแนะให้โรงเรียนมีการปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากกว่าเรื่องอื่นๆ เห็นด้วยกับการให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่วนด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลของตนมีความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมปรึกษาหารือในการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรรายได้สำหรับสร้างอาคารสถานที่อย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เขต 9 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่รับรู้และเข้าใจปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาในท้องถิ่น และสามารถระบุแหล่งปัญหา ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มาจากผู้ปกครองยากจน รองลงมาคือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาโดยตรง ส่วนมากจะจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ให้ผลโดยอ้อม เช่น ส่งเสริมกีฬาและประเพณี การรณรงค์ให้เยาวชนระหว่าง 3 – 14 ปี ได้มีโอกาสเข้าเรียนในระดับพื้นฐาน การติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างๆ การประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านได้ให้ความสำคัญของการศึกษา การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สิ่งที่น่าทำได้คือ การออกข้อบังคับของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ควรให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการพัฒนาให้มีการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษาและด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นใจและแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับประเทศ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีแตกต่างกับของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า
3. ควรศึกษาประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นอื่นๆ หรือจังหวัดอื่นๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- การปกครอง,กรม. 2544. คู่มือ ป.อบต.ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาการศึกษา
ดินแดน กรมการปกครอง.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. 2540. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศา
สตรคุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิมิต มั่งมีทรัพย์. 2540. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญสม ขอเจริญและคนอื่นๆ. 2541. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประคอง วรรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการวิจัย ทางพฤกษศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ด่านสุท
ธาการพิมพ์.
- ประจวบ สือประสาร. 2542. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนขยาย
โอกาสในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงศ์ศักดิ์ ศรีวรกุล. 2541. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล. 2541. บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการ
ดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พวงแก้ว จุ่งลก. 2544. การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วุฒิสาร ตันไชย, 2542. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF
PRACHINBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹⁾ ปรีชา กระจ่างโพธิ์ ²⁾ ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล ³⁾ ผศ.ดร.พูลศรี น้อยวงศ์
¹⁾ Preecha Krajangpo ²⁾ Asst. Prof. Dr. Orasa Kosalanantakul ³⁾ Asst. Prof. Dr. Poonsri Noiwong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 12 ด้าน คือ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดผล ประเมินผล และ
เทียบโอนผลการเรียน 4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7. การนิเทศการสอน 8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12. การส่งเสริม และสนับสนุน
งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามขนาดของ
โรงเรียน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก จำนวน 57 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 33 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่
จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นแบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นระดับ
การปฏิบัติการการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ 12 ด้าน
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที (t-test Independent) และ
การทดสอบ ค่าเอฟ (F-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2,3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสบการณ์การการบริหารพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันตามประสบการณ์การการบริหารที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the levels of operation regarding academic affairs administration of school administrators under the Office of Prachinburi Educational Service Area in twelve aspects : 1) school curriculum development, 2) learning process development, 3) measurement, evaluation, and credit transfer, 4) research for education quality, 5) learning media, innovation and technology, 6) learning resource development, 7) teaching supervision, 8) education guidance, 9) quality assurance development, 10) academic promotion to communities, 11) cooperation with other schools in academic development, and 12) academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools. The study was based on school sizes and operation experience. There were 120 samples of the study including 57 small school administrators, 33 medium school administrators and 30 large school administrators. The instrument used to collect the data was 60-item questionnaires with five rating scales. The first part of the

questionnaire asked for demographic data of the respondents and the other part asked for their opinions on levels of operation regarding academic affairs administration of school administrators in twelve aspects for learning reform. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test independent and F-test with the statistically significant level of .05.

The findings of the study were as follows :

1. The operation regarding academic affairs administration of small, medium, and large school administrators under the Office of Prachinburi Educational Service Area was at a high level. Additionally, the aspect that obtained the highest mean was 9) quality assurance development, followed by 4) research for education quality. The aspect that obtained the lowest mean was 12) academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools.

2. The comparison of levels of operation regarding academic affairs administration of the school administrators with different administration experience showed that their operations were not different overall and in every aspect, except for 1) school curriculum development and 2) learning process development. The operations regarding school curriculum development and learning process development were different at a statistically significant level of 0.05 according to the administrative experience of the school administrators.

3. The comparison of levels of operation regarding academic affairs administration of the school administrators from different school sizes showed that their operations were not different overall and in every aspect, except for 12) the aspect of academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools. The operation regarding academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools were different at a statistically significant level of 0.05 according to the school sizes.

ความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นเวไนยบุคคล ตามนัยทางของพระพุทธศาสนาหมายความว่า มนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ และเป็นผู้รับการศึกษาอบรมให้พัฒนาขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง มนุษย์สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อมีชีวิตรอดส่วนหนึ่ง และเรียนรู้ได้โดยกระบวนการศึกษาอบรมอีกส่วนหนึ่ง การเรียนรู้เพื่อมีชีวิตรอดเกิดขึ้นโดยแรงกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมและแรงเร้าภายในร่างกาย จิตใจ

กระบวนการศึกษาอบรมเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสั่งสอนฝึกฝนอบรมบ่มนิสัย ด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต มนุษย์ทุกคนจึงไม่ใช่แค่คอยรับการสั่งสอนฝึกฝนอบรมจากผู้อื่น แต่จะต้องเรียนรู้เพื่อวิธีเรียนค้นหา สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, 2541 : 3)

การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาชีวิตคน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้านของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 3) การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นการเสริมสร้างความรู้ขึ้นพื้นฐาน การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข เป็นการถ่ายทอดวิทยาการ และเทคโนโลยีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นการสร้างโอกาสในด้านต่างๆ ให้กับคน และสังคมมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 11)

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมายความเสมอภาค และความมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้มองเห็นสภาพการศึกษาของไทยว่า ไม่สามารถที่จะแข่งขันด้านการศึกษาต่างประเทศ เพื่อนบ้านได้ เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับประชาคมโลกจำนวนทั้งสิ้น 47 ประเทศ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 33 เท่านั้น

ส่วนคุณภาพของผู้เรียนก็จัดว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยพิจารณาจากผลการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีคะแนนสะสมอยู่ในระดับต่ำมาก กล่าวคือ ในจำนวนวิชาหลัก 4 วิชา มีเพียงวิชาสังคมศึกษาวิชาเดียวเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในเกณฑ์ผ่าน คือมีคะแนนเฉลี่ยสะสมร้อยละ 54.7 ส่วนวิชาอื่นๆ อันได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์นั้น ผลคะแนนที่ได้รับยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบการเรียนการสอน การประเมินผลและคุณภาพของผู้สอนว่ามีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ และจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างรีบด่วน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2549 ว่า “ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน” ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ทุกด้าน และสอดคล้องกับความเป็นไทย โดยเฉพาะตัวแปรทางหลักสูตร เนื้อหา จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพและเป็นการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 7) ที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปลักษณะของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครู ด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี นำไปสู่การพัฒนางานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

คำสำคัญ

การบริหารงานวิชาการ

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี อยู่ในระดับใด
2. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ การปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามข้อมูล 10 มิถุนายน ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 274 โรงเรียน รวมประชากร 822 คน

- ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	399	คน
- ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	225	คน
- ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	168	คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 120 คน กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน รองฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูหัวหน้าสาระวิชา 1 คน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 120 คน จำนวน 40 โรงเรียน ผู้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Randon Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามของผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ 12 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

4.1 เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากทฤษฎีแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 นำข้อมูลจากการศึกษามากำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม

4.3 สร้างแบบสอบถามที่กำหนดในข้อ 2 แล้วนำไปขอความคิดเห็น และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสม ทั้งครอบคลุมเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและมาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.5 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้ว ให้คะแนนรายชื่อของแบบสอบถามมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) โดยใช้สูตร (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2539 : 19) ถ้าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ .67 นำข้อคำถามนั้นไปใช้ แต่ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไข

4.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำเครื่องมือที่ทดลองใช้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126) ได้เท่ากับ .83

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากสำนักเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารของโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี รวม 120 ชุด โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์แล้ว มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับ

6.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพ หาค่าความถี่ และร้อยละ

6.3 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน แปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ ของเบสท์ (Best, 1981 : 182)

6.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ ภายหลังด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการสอน 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2.1 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสิทธิภาพการการบริหารพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันตามประสิทธิภาพการการบริหารที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ให้เข้าใจในหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างอย่างแจ่มชัด สามารถแนะนำช่วยเหลือครูในการวางแผนการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และกิจกรรมของหลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้พร้อมและเพียงพอ ทั้งยังต้องประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการสอน 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะว่าเป็นงานโดยตรง ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และต้องใช้ความพยายามและความสามารถเป็นอย่างมาก ในการนำคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องรับผิดชอบในด้านวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้แนะนำและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและมอบหมายความรับผิดชอบเพื่อให้เขามีความรู้สึกรู้ว่าทำงานด้วยความเต็มใจ มิใช่การบีบบังคับ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมิใช่เฉพาะแต่เพียงห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่ให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น ปรัชญา เวสารัชช์ (2545 : 27 – 28) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญโดยทั่วไปของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา คือ การวางแผน จัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน จัดและบริหารชั้นเรียน จัดและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ บริหารงานวิชาการ การเงิน บริหารงานบุคคล ดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียน และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสพการณ์การปฏิบัติงาน

2.1 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสพการณ์การการบริหารพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันตามประสพการณ์การการบริหารที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละหลักสูตรซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระเป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระได้ให้สถานศึกษาในสังกัดยึดมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลัก และสถานศึกษาสามารถดำเนินการเพิ่มเติมมาตรฐานมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ตลอดจนสาระการเรียนรู้ ในส่วนที่เห็นว่ามี ความจำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาจึงได้ดำเนินการกำหนดแนวทางและแนวดำเนินการในการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัด โดยจัดทำโครงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง

2.2 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้ส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีความก้าวหน้าทางวิชาชีพทางด้านเทคนิควิธีสอน และการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดประชุมอบรมเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ฎุประเสริฐ (2544) ที่ได้สรุปไว้ว่าต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยรวบรวมอุปสรรคข้อขัดข้องจากการบริหารในทุกๆ เรื่อง มาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปว่า ความรู้ความสามารถของบุคลากรในด้านใดที่สถานศึกษาช่วยแก้ปัญหาได้เองด้านใดที่ต้องคิดว่าพึ่งพาจากบุคคลภายนอก การกำหนดช่วยเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะๆ ซึ่งควรกระทำอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาาร่วมกันได้ รวมทั้งการจัดส่งบุคลากรไปรับการฝึกอบรม

ประชุม/สัมมนา/ปฏิบัติการที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัดและมีการควบคุมดูแลให้การดำเนินงาน
การพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาแก่ผู้บริหารและครูและผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.2 ควรส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร ให้มีความ
ก้าวหน้าในวิชาชีพ

1.3 ควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ในสถานศึกษา

1.4 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน และครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการการบริหารงาน
วิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2.2 ควรศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการการบริหารงานวิชาการ ของ
ผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทาง
ในการพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. 2544. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์พิบบลิชน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. การปฏิรูปการศึกษา ตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.
- _____. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ของการรับสั่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. 2542. ราชกิจจานุเบกษา. 16 (8) 50-65.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. คู่มือดำเนินการประเมินมาตรฐานโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544. ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ. 2539. กรอบการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- Krcjcie, R.W. & Morgan, D.W. 1970. "Determining sample size for research activities." **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.
- Yamane, Taro. 1967. **Statistics : An Introductory Analysis**. New York : Harper and Row.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค
ในจังหวัดปทุมธานี

FACTORS RELATED TO BUY NOTEBOOK COMPUTER OF CONSUMERS
IN PATUMTHANI

¹⁾ สมศักดิ์ แก้วเฉลิม ²⁾ ผศ.ดร.ชนะ เกษโกศล ³⁾ ผศ.ดร.ภิเษก จันทร์เอี่ยม

¹⁾ Somsak Kaewchaloem ²⁾ Asst. Prof. Dr. Chana Keskosol ³⁾ Asst. Prof. Dr. Pisake Juneam

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย ได้แก่ ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผลการวัดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไค - สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก
2. ระดับความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง และด้านวัฒนธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purpose of this research was to study factors related to buy notebook computer of consumers in Patumthani. The samples of this study consisted of 400 respondents. Questionnaires on deciding have reliability level of .90. Statistics used in analyzing data were percentage, mean, standard deviation (S.D.) and chi - square.

The finding were as follows :

1. The important level of marketing mixed factors to buy notebook computer of consumers the aspects of product, price, place and promotion were high level.
2. The important level of other factors to buy notebook computer of consumers the aspects of economy, technology, politics were high level while culture were moderate level.
3. Relationship analysis between personal factors to buy notebook computer of consumers found that gender, age, occupation, the educational attainment, income and civil status had non significant relationship at .05.
4. Relationship analysis between marketing mixed factors to buy notebook computer of consumers found that the aspect of product, price, place and promotion had non significant relationship at .05.
5. Relationship analysis between other factors to buy notebook computer of consumers found that the aspect of economy, technology, politics and culture had non significant relationship at .05.

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาค้นคว้าการประกอบการด้านธุรกิจทั้งในหน่วยงานราชการและบริษัทเอกชน ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้องค์กรต่าง ๆ นำเทคโนโลยีเหล่านี้เข้ามาช่วยในการดำเนินงานขององค์กรเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์ รับ - ส่งข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกิจและให้บริการบนอินเทอร์เน็ต ตลอดจนการใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการทำงานไม่เพียงแต่ในองค์กรต่าง ๆ เท่านั้นที่นำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งาน ผู้ใช้ตามบ้านโดยทั่วไป ก็ได้จัดหาคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งาน การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามาใช้งานในองค์กร ทำให้สามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีการค้นหาข้อมูล เพื่อนำมาช่วยในการตัดสินใจ การวิเคราะห์และการจัดเก็บข้อมูล ทำให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ และการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจกันอย่างรุนแรง จึงทำให้คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook) ได้รับความนิยมมากขึ้น จากจุดเด่นของคอมพิวเตอร์แบบพกพา คือ ความสะดวกสบายในการพกพา ความเล็กกะทัดรัด (เมื่อเทียบกับเครื่องเดสก์ทอป) ซึ่งสามารถใช้งานได้ด้วยพลังงานจากแบตเตอรี่ ที่ติดตั้งอยู่ภายในตัวเครื่อง อันช่วยให้เราพกพาคอมพิวเตอร์แบบพกพาใส่กระเป๋าไปทำงานนอกสถานที่ ได้ด้านประสิทธิภาพคอมพิวเตอร์แบบพกพารุ่นใหม่ ในปัจจุบันยังสามารถเทียบเคียงกับเครื่องเดสก์ทอปได้อย่างสบาย และในปัจจุบันราคาของคอมพิวเตอร์แบบพกพา ได้ถูกลงจึงได้รับความนิยมมากขึ้น

เหตุผลที่ทำให้คอมพิวเตอร์แบบพกพามีราคาถูกลง ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา คอมพิวเตอร์แบบพกพามีราคาถูกลงเหตุผลสำคัญก็คือ เพราะอายุการคุ้มครองของสิทธิบัตรการผลิตจอภาพแอลซีดี (LCD) ของญี่ปุ่น ซึ่งถือเป็นชิ้นส่วนที่มีราคาที่สูงในตัวคอมพิวเตอร์แบบพกพาได้สิ้นสุดลงแล้ว เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 ทำให้บริษัทผู้ผลิตคอมพิวเตอร์จากประเทศอื่น ๆ สามารถผลิตคอมพิวเตอร์แบบพกพาออกวางตลาดได้ด้วยราคาที่ถูกลง ทั้งนี้เพราะในสมัยก่อนจอภาพแอลซีดีของคอมพิวเตอร์แบบพกพามีสัดส่วนต้นทุนกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ของราคาเครื่อง จากเดิมจอแอลซีดีมีราคา 40,000 บาท ปัจจุบันราคาลดลงเหลือเพียง 20,000 บาทเท่านั้น (จักรกฤษณ์ นพคุณ, 2547 : 25)

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เข้าามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและมีการแข่งขันด้านผลิตภัณฑ์กันมากขึ้น ทำให้ตลาดคอมพิวเตอร์แบบพกพามีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเขตจังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ประมาณ 1,525,856 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 953,660 ไร่ และมีพื้นที่ติดกับอีกหลายจังหวัด เช่น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สระบุรี จังหวัด

ปทุมธานียังเป็นที่ตั้งของศูนย์การค้า 2 แห่ง ที่เป็นศูนย์กลางหรือแหล่งรวมคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ คือ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต และศูนย์การค้าเซ็นทรัลรังสิต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ทราบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา และเป็นแนวทางสำหรับไปปรับปรุงกลยุทธ์ให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหา

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี มีความสำคัญเป็นอย่างไร
2. การเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนผู้ที่มาซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาที่ได้จากการนับจดจากศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต และศูนย์การค้าเซ็นทรัลรังสิต ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 9,600 คน
2. การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากผู้มาซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาที่ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต และศูนย์การค้าเซ็นทรัลรังสิต ในช่วงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548 จำนวน 400 คน จากจำนวนผู้ที่มาซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ตราสินค้า HP – COMPAQ ,ACER ,IBM จำนวน 9,600 คน โดยใช้วิธีตารางเลขสุ่ม
3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหา

(Validity) โดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.6 นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 123)

3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วทดลองใช้ (Try - out) กับผู้ซื้อคอมพิวเตอร์ ในจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 2 ศูนย์การค้า จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 137) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

4.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยอื่น ๆ กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ค่าสถิติไค - สแควร์ (Chi - Square)

ผลการวิจัย

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก

2. ระดับความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง และด้านวัฒนธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

อภิปรายผล

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนตรี ชนินทรลีลา (2539) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการซื้อคอมพิวเตอร์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาซื้อของผู้บริโภคไมโครคอมพิวเตอร์ที่สำคัญที่สุดคือ ความเร็วในการทำงานของหน่วยประมวลผล และผลงานวิจัยของ พัชรา วณิชพิสิฐพันธ์ (2544) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล กับส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหาร เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เป็นอันดับแรก โดยให้ระดับความสำคัญมาก โดยเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ควรมีคุณภาพดี ระบุวันหมดอายุไว้ มีการบรรจุภัณฑ์คุณภาพดี ปลอดภัย มีเครื่องหมาย “อ.ย.” มีฉลากผลิตภัณฑ์กำกับ และมีรายละเอียดกำกับสินค้า

ปัจจัยด้านราคา จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องราคาที่เหมาะสมกับเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัชรา วณิชพิสิฐพันธ์ (2544) ที่ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหาร เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคามีระดับความสำคัญมาก ซึ่งผู้บริโภคชอบซื้อสินค้าในราคาที่สมเหตุสมผล และมีป้ายราคากำหนดไว้

ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด และมีศูนย์บริการหลังการขายกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ อภิวัดน์ วงศ์อนันต์สกุล (2543) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อที่นอน พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ผู้บริโภครู้สึกว่ามีความสำคัญในเรื่องสถานที่ตั้งร้านค้า ตัวแทนจำหน่ายอยู่ใกล้บ้าน และมีร้านค้าตัวแทนจำหน่ายมากหาซื้อได้ง่าย

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องของการขายโดยมีพนักงานขายที่มีความรู้เรื่องของเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนตรี ชนินทรลีลา (2539) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการซื้อคอมพิวเตอร์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบ การส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมากที่สุดคือ การรับเป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำด้านคอมพิวเตอร์ภายหลังการซื้อ และการเน้นใช้พนักงานขายที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ดีพอที่จะให้คำแนะนำลูกค้า

2. ระดับความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิญา เกิดสิน (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อเครื่องพิมพ์ของผู้บริโภคในศูนย์การค้าจังหวัดปทุมธานีพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของผู้บริโภคเห็นว่าสำคัญที่สุดคือ รายได้มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องพิมพ์

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องของรูปทรงกะทัดรัด น้ำหนักเบา สวยงาม ใช้งานง่ายของคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิญา เกิดสิน (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อเครื่องพิมพ์ของผู้บริโภคในศูนย์การค้าจังหวัดปทุมธานีพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีของเครื่องพิมพ์ที่ผู้บริโภค เห็นว่าสำคัญมากที่สุดคือ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยด้านการเมือง จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับมาก อาจเนื่องจาก ผู้บริโภคเน้นเรื่องของการส่งเสริมการตลาดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มิตรสัมพันธ์ ธรรมฐะชาวัฒน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อหินแกรนิต ในจังหวัดนนทบุรี พบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยด้านการเมือง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยด้านวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก ได้รับทราบข้อมูลจากผู้ที่เคยใช้มาแล้ว จึงทำให้ผู้บริโภคง่ายต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิญา เกิดสิน (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อเครื่องพิมพ์ของผู้บริโภคในศูนย์การค้าจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมของเครื่องพิมพ์ที่ผู้บริโภคเห็นว่าสำคัญมากที่สุด คือ การตัดสินใจซื้อตามคำแนะนำของผู้ที่เคยใช้มาก่อน

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ในจังหวัดปทุมธานี ด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัชรระ ตาลบำรุง (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อสินค้า ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการซื้อสินค้าของผู้บริโภค โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ในจังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มิตรสัมพันธ์ ธรรมชูเชาวรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อสินค้า ในจังหวัดนนทบุรี พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการซื้อสินค้า โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ กับการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาในจังหวัดปทุมธานี ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง และด้านวัฒนธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทนา เตวียะ (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่มของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่มของผู้บริโภค ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมายและการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กัน ผลงานวิจัยของ มิตรสัมพันธ์ ธรรมชูเชาวรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อสินค้า ใน

จังหวัดนนทบุรี พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับการซื้อ
หินแกรนิต โดยภาพรวมและด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี ไม่มี
ความสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ
ซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีเพียงแต่ด้านการส่งเสริมการตลาดมีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด โดยเฉพาะข้อการตลาดทางตรง เช่น การซื้อทาง WEB SITE ดังนั้น ควรส่งเสริมการตลาด
ให้กว้างขวางเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมาย

1.2) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยอื่น ๆ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์
แบบพกพา ภาพรวม ในระดับมาก มีเพียงด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
โดยเฉพาะข้อการให้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาเป็นของฝากของขวัญแก่ผู้ที่นับถือหรือรักใคร่
อาจเนื่องจาก เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาไม่นิยมเป็นของฝากสำหรับบุคคลทั่วไป เพราะมีราคา
ค่อนข้างสูงและจำเป็นกับบุคคลที่ต้องการใช้งานจริง ๆ

1.3) จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพา ให้ความสำคัญ
ด้านเทคโนโลยีมากที่สุด ประกอบด้วย รูปทรงกะทัดรัด น้ำหนักเบา สวยงาม ใช้งานง่าย
เทคโนโลยีที่ทันสมัยของเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพามีผลต่อการตัดสินใจซื้อ เทคโนโลยีการ
สื่อสารไร้สาย ความประหยัดไฟฟ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา และอุปกรณ์ต่อพ่วง
คอมพิวเตอร์แบบพกพามีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้ประกอบการ ควรจะเน้นและปรับปรุง
ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ให้สูงขึ้นตามความต้องการของลูกค้า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อ
คอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี

2.2) ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการหลังการขายของ
คอมพิวเตอร์แบบพกพา

บรรณานุกรม

- จันทนา เตวียะ. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่มของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พัชรา วณิชพิสิฐพันธ์. (2544). ปัจจัยส่วนบุคคลกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มนตรี ชนินทรลีลา. (2539). พฤติกรรมการซื้อไมโครคอมพิวเตอร์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มิตรสัมพันธ์ ธรรมชูเชาวรัตน์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อหินแกรนิต ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วัชระ ตาลบำรุง. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ กับการซื้อนิตยสาร ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุทธิญา เกิดสิน. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อเครื่องพิมพ์ของผู้บริโภค ในศูนย์การค้า จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อภิวัฒน์ วงศ์อานันท์สกุล. (2543). ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อที่นอนระดับกลาง. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

OPINIONS OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF SAKAEO
EDUCATIONAL SERVICE AREA TOWARD EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF THE SUB-
DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATIONS

¹⁾ธีร โชติ เจริญยิ่ง ²⁾ผศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล ³⁾ผศ.ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์

¹⁾Teerachot Cha-roen-ying ²⁾ Asst. Prof. Dr.Orasa Kosalanantakul ³⁾ Asst. Prof. Dr.Suwanna Chotisukan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ จำนวน 12 ด้าน คือ 1. การวางแผนอัตรากำลัง 2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 3. การเลื่อนวิทยฐานะ 4. การเลื่อนขั้นเงินเดือน 5. การย้ายการโอน 6. การส่งไปช่วยราชการ 7. การลาศึกษาต่อ 8. การลา 9. การดำเนินการทางวินัย 10. การงบประมาณ 11. การพัสดุ 12. การรับและเบิกจ่ายเงิน ตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือเป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม และเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 65 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที (t-test Independent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹⁾นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2), 3)}อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน เขต 1 เห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งไปช่วยราชการ อยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร โรงเรียน เขต 2 เห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามเขตพื้นที่การศึกษา พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวางแผนอัตราค่าจ้าง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการพัสดุ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามขนาดโรงเรียน ไม่พบความแตกต่าง

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการย้ายการโอน ด้านการส่งไปช่วยราชการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and to compare levels of opinion of school administrators under the Office of Sakaeo Educational Service Area toward educational administration of the Sub-district Administration Organizations. The study focused on 12 aspects of personnel administration and budget administration : 1) human resource plan, 2) recruitment and appointment, 3) academic standing promotion, 4) salary promotion, 5) transference and rotation, 6) temporary duty order, 7) further study leave, 8) leave, 9) punishment, 10) budget, 11) inventory, and 12) finance. This study was classified by Sakaeo educational service areas, school sizes, and work experience. The sample of the study consisted of 202 school administrators under the Office of Sakaeo Educational Service Area. The instruments used to collect the data were the questionnaires asking for personal information of the respondents and the 65-item questionnaires with five rating scales measuring levels of opinions of the school administrators under the Office of Sakaeo Educational Service Area toward the educational administration of the Sub-district Administration Organizations. The statistics employed to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test Independent at the statistical significant level of .05.

The results of the study were as follows:

1. The study of the educational administration of the Sub-district Administration Organizations according to the opinions of the school administrators under the Office of Sakaeo Educational Service Area in the areas of personnel administration and budget administration showed that the school administrators agreed with how the Sub-district Administration Organizations under the Office of Sakaeo Educational Service Area Zone 1 and 2 managed the educational administration in 12 aspects. Overall, the agreement was at a moderate level. Additionally, the aspect that obtained the highest mean was benefits and welfare, followed by inventory. The aspect that obtained the lowest mean was academic standing promotion.

The study according to the educational service areas revealed that the school administrators in Zone 1 agreed with how the Sub-district Administration Organizations managed the educational administration in 12 aspects. Overall, the agreement was at a high level. In addition, the aspect obtaining the highest mean was benefits and welfare, followed by salary promotion. The aspect obtaining the lowest mean was temporary duty order.

The school administrators in Zone 2 also agreed with the management of the educational administration of the Sub-district Administration Organizations in 12 aspects. However, the agreement overall was at a moderate level. The further study also showed that the aspect obtaining the highest mean was inventory, followed by benefits and welfare. The aspect obtaining the lowest mean was academic standing promotion.

2. The comparison of the educational administration of the Sub-district Administration Organizations in the point of view of the school administrators under the Office of Sakaeo Educational Service Area in the aspects of personnel administration and budget administration according to Sakaeo educational service areas, school sizes, and work experience showed that

2.1 The educational administration of the Sub-district Administration Organizations in different educational service areas was different at a statistical significant level of 0.05 in the aspects of human resource plan, academic standing promotion, and inventory.

2.2 The educational administration of the Sub-district Administration Organizations in different size schools was not different.

2.3 The educational administration of the Sub-district Administration Organizations with different work experience was different at a statistical significant level of 0.05 in the aspects of human resource plan, recruitment and appointment, academic standing promotion, transference and rotation, and temporary duty order.

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวดที่ 3 สิทธิเสรีภาพของชาวไทย มาตรา 43 “...การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ...” และหมวด 9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 289 (2) “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของ

รัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อมาตร 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2540 : 10, 74)

จากบทบัญญัติดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อมและความต้องการภายในท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 30 (1) และ (2) ยังกำหนดให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาสี่และสิบปีรวมทั้งกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการบริการสาธารณะของรัฐ และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน (กมล สุคประเสริฐ, 2544 : 7-8)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

คำสำคัญ

การบริหารจัดการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วแตกต่างกันตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 และ เขต 2 ซึ่งสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 409 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว จากการเทียบตารางของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น .99 จำนวน 202 คน

1.3 สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อหาจำนวน โรงเรียนแต่ละอำเภอ ในเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 โดยการจับสลาก เขต 1 จำนวน 2 อำเภอ เขต 2 จำนวน 2 อำเภอ และจับสลากชื่อโรงเรียน เขต ละ 101 โรงเรียน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรักษารวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยจากทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาโรงเรียน 2 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 79 -80)

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญอีก 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC (Index of Item Objective Cogruence) โดยใช้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปมาใช้

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach,1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น (α) .99

3. การรวบรวมเก็บข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามคืนมาด้วยตนเอง จำนวน 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ ใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน

5.2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าที แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t – test)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน เขต 1 เห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งไปช่วยราชการ อยู่ในระดับมาก

ผู้บริหารโรงเรียน เขต 2 เห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามเขตพื้นที่การศึกษา พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการพัสดุ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามขนาดโรงเรียน ไม่พบความแตกต่าง

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการย้ายการโอน ด้านการส่งไปช่วยราชการ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านสิทธิ

ประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาโดยการบริหาร โดยใช้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ทำให้สถานศึกษาได้ดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ หรือชุมชน ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ไมเออร์ และสโตนฮิลล์ (Myers & Stonehill, 1993 : 37) ที่กล่าวว่า การบริหารให้ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษาโดยรวม ได้แก่ การระดมผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์มาร่วมกันจัดการศึกษาเปิด โอกาสให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เรื่องสำคัญของโรงเรียน เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการ เพื่อพัฒนา การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ทำให้เกิดการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น การที่ครู ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ ใช้งบประมาณโดยประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุง การศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน การบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา หลักสูตรในการพัฒนาการเรียนการสอนและโครงการทางการศึกษาของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน เขต 1 เห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งไปช่วยราชการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสิทธิประโยชน์ในเรื่องการนำงบลงทุนทางการศึกษามาลดหย่อนภาษี หรือเงินอุดหนุนที่รัฐพึงให้แก่ผู้จัดการศึกษาทางเลือดยังไม่มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น สถานประกอบการบางแห่งได้ดำเนินการจัดการศึกษาทางเลือกโดยลงทุนให้การศึกษาแก่พนักงานประมาณ 9,600 บาท ต่อคนต่อปี เป็นเวลา 7 ปี แล้วใช้งบลงทุนประมาณ 3.5 ล้านบาท มีผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม 468 คน แต่ไม่สามารถนำค่าใช้จ่ายที่ลงทุนให้พนักงานมาลดหย่อนภาษีรวมทั้งไม่เคยได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวจากภาครัฐเลย ซึ่งในขณะนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการมีการเร่งรัดออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิประโยชน์ ปรับปรุงกฎหมายที่ออกไปแล้วให้อำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้น สร้างความรู้และความเข้าใจให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษานั้นจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือกัน

เพื่อให้เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน การจ่ายเงิน และสิทธิในการได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรตามกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ผู้บริหารโรงเรียน เขต 2 เห็นด้วยกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารการเงินและพัสดุเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง เปรียบเสมือนแขนขาของการบริหารโรงเรียน เพราะเป็นเครื่องสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นสถานที่บริการวิชาการได้อย่างราบรื่น จึงทำให้ครูต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมพัฒนาโรงเรียนและประสานงานกับประชาชน และองค์กรต่างๆ ให้เข้ามาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ร่วมกันจัดสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการสนับสนุนแรงงานในการช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียน ซึ่งในหน่วยงานแต่ละหน่วยงานต่างก็มีบุคลากรประจำหน่วยงานเป็นผู้กำหนดรูปแบบต่างๆ ได้แก่ รายละเอียดพัสดุที่ต้องการ การวางแผนและเตรียมการจัดหาพัสดุ การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง สัญญา ซื่อขาย การตรวจรับพัสดุ การปรับผิดสัญญาสัญญาต่างๆ ที่ผู้รับจ้างผูกพัน กับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามเขตพื้นที่การศึกษา พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการพัสดุ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการพัสดุ ต่างก็มีขั้นตอนและแนวทางในการทำงานของแต่ละส่วนงานที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นไม่ว่าโรงเรียนจะสังกัดอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาไหน ต่างก็มีนโยบายในการจัดการศึกษาในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป เพื่อให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามขนาดโรงเรียน ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าไม่ว่าสถานศึกษาจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ครูในสถานศึกษาต่างก็ยึด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานที่เหมือนกัน ต่างก็มีการพัฒนาตนเองในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 12 ด้าน ตามประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้านการเลื่อนวิทยฐานะ ด้านการย้ายการโอน ด้านการส่งไปช่วยราชการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสพการณ์ในการทำงานของครูแต่ละคนในการบริหารงานในสถานศึกษาด้านต่างๆ ครูแต่ละคนย่อมต้องมึประสพการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป ครูแต่ละคนต่างก็มีอุดมการณ์และมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำแผนอัตรากำลังเสนอผ่าน อปท.ขอความเห็นชอบอนุกรรมการจังหวัดถ่ายโอนครู เพื่อให้ อปท.ดำเนินการสอบคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ของ อปท.

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรทำเรื่องเสนอต่อ นายก อปท. ออกคำสั่งเลื่อนวิทยฐานะครูในโรงเรียนตามความเห็นชอบของอนุกรรมการจังหวัดถ่ายโอน และขอออกคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนของครูในโรงเรียน

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำความเห็นชอบเสนอนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบการพิจารณาโอนย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยความเห็นชอบของอนุกรรมการจังหวัดถ่ายโอนครูฯ

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำความเห็นชอบเสนอนายก อปท.เพื่อขออนุมัติการลาอุปสมบท ลาเกณฑ์ทหาร ลาติดตามคู่สมรส

1.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรแต่งตั้งกรรมการสอบสวนครูและบุคลากรในโรงเรียนที่มี วิทยฐานะ กรณีวินัยร้ายแรง

1.6 ผู้บริหารโรงเรียนควรทำเรื่องขอเงินอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เสนอผ่านสำนัก กอง หรือ ส่วนการศึกษา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่นให้ความเห็นชอบและส่งจังหวัดเพื่อส่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้เสนอขอไปยังกระทรวงศึกษาธิการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว

2.4 ศึกษาความต้องการของผู้บริหารเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว

บรรณานุกรม

กมล สุคประเสริฐ. 2544. รายงานผลการวิจัย รูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบ

กระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. [Online]. Available from :

<http://www.geocities.com/aritprapa/data8.htm#1>.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 . หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร :

ไทยวัฒนาพานิช.

Cronbach, Lee J. 1970. **Essentials of Psychological Testing**. 3. rd. ed. New York : Harper & Row.

Myers & Stonehill. 1993. **School-based Management**. Washington, DC : Office of Educational Research and Improvement.